

INDOORAIID Oy
Tuula Putus
Tammisaari

OIREKYSelyn TULOKSET

Virtain ala-aste, kevät 2018

Virtain kaupungin Rantatien ala-asteen oirekysely uusittiin rakennuksessa tehtyjen toimenpiteiden jälkeen keväällä 2018. Edellinen oirekysely on tehty syyskuussa 2016.

Vastanneiden lukumäärä oli 130, mikä on noin 46 % koulun oppilaista. Vastausprosentti edellisessä kyselyssä oli 74, joten osallistumisaktiivisuus on seuranta-aikana selvästi laskenut. Osallistumisaktiivisuus on nyt kohtalainen ja myös nyt tehdyn kyselyn avulla saadaan riittävän luotettava kuva tilanteesta. Parempi osallistumisaktiivisuus olisi toki parantanut kyselyn luotettavuutta. Vastausaktiivisuuden vaikutusta tuloksiin on tutkittu aikaisemmin, eikä tulosten mukaan voida olettaa vastaamatta jättäneiden olevan terveitä ja oireettomia, vaan vastaaminen tai vastaamatta jättäminen heijastaa muita tekijöitä, mm. luottamusta kyselyn toteuttajaan ja yhteiskunnan haluun hoitaa lasten elinympäristö kuntoon.

Vastauksia saatiin tasaisesti kaikilta luokka-asteilta. Puolet vastanneista oli poikia ja puolet tyttöjä.

Sisäilmahaittoja on havaittu kaikissa kerroksissa (22 %). Toisaalta eri kerroksista nousee esiin selvimmin 2. kerros, johon 15 % kaikista vastanneista sijoittaa haittahavainnot. Vain vajaa puolet ei ole havainnut mitään sisäilmahaittoja (45 %).

Monilla vastaajilla terveydentila on edelleen huonontunut seuranta-aikana. Lähes 30 %:lla vastanneista terveydentila on heikentynyt joko hieman tai selvästi. Vain 5 %:lla terveydentila on kohentunut. Noin 60 %:lla terveydentilassa ei ole tapahtunut muutoksia. Onnistuneiden korjausten yhteydessä lasten terveydentilan tulisi kohentua merkittävästi.

Yleinen terveydentila on kuitenkin joka neljännellä erinomainen ja melkein 60 %:lla hyvä. Noin 15 %:lla terveydentila on kohtalainen ja 1 %:lla huono. Lapsilla terveydentilansa erinomaiseksi kokevien osuus tulisi olla suurempi.

Infektiosairauksia oli vastaajilla ollut edelleen paljon. Syyslukukaudella 2017 noin 85 %:lla on ollut flunssaa joko kerran tai useammin, nuhakuumetta on sairastanut 76 % vastanneista, mikä on tavanomaista enemmän. Myös toistuvia infektioita sairastaneita (yli 5 infektiota) on ollut muutama prosentti. Angiinaa on tavanomainen määrä (4 %). Angiina ei liity sisäilma-altisteisiin, joten luku ei viittaa yliraportointiin.

Korvatulehduksia on ollut 15 %:lla, poskiontelon tulehduksia 4 %:lla, kurkunpääntulehdusta 13 %:lla, keuhkoputkentulehdusta 7 %:lla, influenssaa 17 %:lla ja keuhkokuume 1 %:lla. Näistä korvatulehdusten ja kurkunpääntulehdusten osuudet ovat tavanomaista korkeammat. Vatsaflunssaa on ollut 37 %:lla mikä on selvästi tavanomaista enemmän. Silmätulehdus on ollut 13 %:lla, mikä on jonkin verran tavanomaista enemmän. Osalla vastanneista silmätulehdukset ovat olleet toistuvia, mikä on kouluikäisillä lapsilla melko harvinaista. Muita infektioita oli lisäksi ollut 9 %:lla vastanneista. Varsinaista infektiokierrettä näkyy vain flunssien, nuhakuumeen ja silmätulehdusten tunnusluvuissa. Joillakin vastaajilla myös vatsaflunssaa oli ollut toistuvasti.

Kevätlukukaudella 2018 infektiosairauksien kirjo on ollut melko samankaltainen kuin syksyllä. Flunssia oli sairastanut 78 % vastanneista, nuhakuumetta 70 % vastanneista, angiinaa 3 % vastanneista, korvatulehdusta 11 % vastanneista, poskiontelotulehdusta 3 % vastanneista, kurkunpääntulehdusta 9 % vastanneista, influenssaa 18 % vastanneista, silmätulehdusta 11 % vastanneista ja muita infektioita 15 % vastanneista. Vatsaflunssaa on sairastanut 27 % vastanneista, mikä on vähemmän kuin syksyllä. Monilla vastanneilla oli infektioita toistuvasti.

Infektioiden yhteydessä on ollut hengitysvaikeutta tai muita astmaattisia oireita 11 %:lla kaikista vastanneista, mikä on melko tavanomainen määrä.

Yli puolet kaikista vastanneista on käynyt lääkärin vastaanotolla infektiosairauden vuoksi (53 %), mikä on tavanomaista enemmän. Monilla vastanneilla hoidon tarve on ollut usein toistuvaa. Antibioottihoitoja on saanut 27 % kaikista vastanneista, mikä on lähellä tavanomaista, mutta 15 %:lla antibioottikuurit olivat toistuvia, mikä on epätavallista.

Yli 90 %:lla vastanneista oli ollut poissaoloja koulusta ja melkein 30 %:lla poissaoloja oli enemmän kuin 7 koulupäivää, yli 10 %:lla oli myös pitkiä poissaoloja. Poissaolojen määrä oli tavanomaista suurempi muihin ala-asteen kouluihin verrattuna.

Ärsytys- ja yleisoireiden määrä oli seurantakyselyssä jopa korkeammalla tasolla kuin edellisessä kyselyssä. Osassa oiretaso oli sama, jotkut oireet olivat jopa kaksinkertaistuneet. Oireiden lisääntyminen ei selity pelkästään matalammalla vastausaktiivisuudella.

Yhteenvetotaulukko 1. Viikoittain tai useammin esiintyneet oireet v. 2018 ja 2016

	kevätlukukausi 2018	kevätlukukausi 2016
nenän tukkoisuutta	36	23
vesinuhaa	12	6
sameaa nuhaa	6	5
kurkkukipua	8	9
käheyttä	12	9
nenäverenvuotoa	6	2
kuivaa yskää	14	14
limaista yskää	3	3
vinkuvaa yskää	1	2
silmäoireita	16	8
kuumetta yli 37,5 C	0	2
lihaskipuja	10	5
nivelkipuja, -turvotusta	3	2
väsymystä	31	19
päänsärkyä	29	21
levottomuutta	17	12
ärtyneisyyttä	34	18
keskittymisvaikeuksia	20	14
oppimisvaikeuksia	8	5
virtsatieoireita, -tulehdus	2	0
ruokahaluttomuutta	9	5
pahoinvointia, oksentelua	2	4
vatsakipua	7	10
ripulia	1	3
ihon kutinaa, lehahtelua, paukamia	24	18
ihottumaa	23	ei kysytty
unihäiriöitä	6	3
masennusta	1	ei kysytty
hengenahdistusta	1	3
hengityksen vinkunaa	1	2
yöyskää	6	9

Myös pitkäaikaiset oireet ja usein toistuvat oireet olivat seuranta-aikana yleistyneet. Erityisesti väsymys, silmä- ja iho-oireet sekä hengitystieoireet olivat yleistyneet.

Yhteenvetotaulukko 2. Pitkäaikaiset tai usein toistuvat oireet edeltävän 12 kk aikana

	2018 kysely	2016 kysely
pitkäaikainen nuha	23	13
pitkäaikainen yskä	28	18
pitkäaikaiset silmäoireet	12	7
pitkäaikaiset iho-oireet	38	16
pitkäaikainen väsymys	23	6
usein toistuva päänsärky	23	26
usein toistuvat vatsavaivat	16	9

Lääkärin toteamista sairauksista astmaa on jonkin verran vähemmän kuin edellisessä kyselyssä. Muita atopiasairauksia on normaali määrä. Muissakaan sairauksissa ei todettu tavanomaisesta poikkeavaa.

Yhteenvertotaulukko 3. Lääkärin toteamat sairaudet

	v. 2018 kysely	v. 2016 kysely
astma	4	7
allerginen nuha	9	5
maitorupi, taiveihottuma, atooppinen ihottuma	14	12
allerginen silmätulehdus	2	1
ruoka-allergia	8	7
keliakia	0	0
diabetes	0	0
epilepsia	0	0
viivästynyt puheenkehitys	2	4
ADHD, ADD	5	4
lastenreuma	1	1
kilpirauhassairaus	0	0
migreeni	2	ei kys
tulehduksellinen suolistosairaus (esim. Crohn tai haavainen paksusuolitulehdus)	0	0
masennus	0	ei kys.

Lääkkeiden käyttötarve on kasvanut selvästi. Nyt tarvittaessa otettavia lääkkeitä käyttää melkein puolet (46 %), kun v. 2016 vastaava luku oli 24 %). Jaksottaista lääkitystä käyttää nyt 6 %, aikaisemmin 1,5 %. Jatkuvaa lääkitystä nauttivien osuus on pysynyt suunnilleen samana (nyt 6 %, aikaisemmin 7 %). Valtaosa käytetyistä lääkkeistä on ihottumavoiteita ja allergialääkkeitä. Astmalääkkeitä käyttää 6 % vastanneista, vaikka astmadiagnoosi on vain 4 %:lla.

Kotieläinten määrä on pysynyt suunnilleen samana (nyt 61 %, aikaisemmin 57 %). Kotieläimiä pidetään nykykäsityksen mukaan terveyttä edistävinä ja immuunipuolustusta tukevinä. Tupakansavulle altistumista ei raportoida. Kukaan oppilaista ei myöskään tupakoi itse. Usein tai päivittäin kofeiinipitoisia juomia käyttävien osuus on vain 2 %. Lähes kaikki oppilaat nauttivat koululla tarjottavan kouluruoan, alle 10 % ilmoittaa ruokailevansa 'usein'.

Koetut sisäilman haitat eivät ole olennaisesti vähentyneet. Kuumuudesta, tunkkaisuudesta ja ilmanvaihdon riittämättömyydestä koetaan jopa aiempaa enemmän haittoja. Kylmistä lattioista ja liukkaudesta koetaan aikaisempaa vähemmän haittaa, samoin homeen ja viemärin haju ovat hiukan vähentyneet, samoin pölyisyys. Veto, kylmyys, maakellarin haju, liuottimien haju, meluhaitat ovat ennallaan.

Yhteenvertotaulukko 4. Koetut sisäilman haitat viikoittain tai päivittäin

	v 2018 kysely	v. 2016 kysely
veto	12	11
kuumuus	21	10
kylmyys	8	9
kylmä lattia	11	22
tunkkaisuus	36	28
huono ilmanvaihto	38	28
homeen haju	8	12
maakellarin haju	9	10
liuottimien haju	4	4
viemärin haju	10	14
muu epämiellyttävä haju	14	16
melu	33	32
pöly tai lika	19	23
liukkaus	4	13
muu vaara	2	2
jokin muu tekijä		

Oppilaiden ja heidän huoltajiensa arvio koulurakennuksen korjauksista on melko kriittinen. Kukaan ei koe korjausten onnistuneen erittäin hyvin. Melko hyvin kokee korjausten onnistuneen vain alle viidennes vastaajista (18 %). Noin 40 % ei osaa arvioida asiaa ja 8 % ei ole ollut rakennuksessa ennen sen korjaamista. Yhteensä 31 % kokee korjausten epäonnistuneen joko jossain määrin tai selvästi. Korjausten epäonnistumisesta raportoi epätavallisen suuri joukko vastaajia.

Kaikista vastaajista sisäilman laatuun tyytymättömien joukko on noin 40 %, hiukan yli viidennes on tyytyväisiä ja vajaa 40 % ei osaa arvioida asiaa.

Raportissa on loppupuolella niiden tilojen luettelo, jossa haittoja on koettu. Yksilöiden kuvauksia lapsen oireiden ja sairauksien pahenemisesta koulussa ja paranemisesta muualla on paljon (useita sivuja). Nämä vastausosiot on poistettu, koska ne sisältävät salassa pidettäviä potilastietoja, joista vastaaja voidaan tunnistaa. Yhteenvertona voidaan niistä kertoa, että kyse ei ole muutamista yksittäisistä oppilaista vaan kyseessä on merkittävän suuri joukko vastanneista.

Peruskoululakien mukaan oppilailla on oikeus terveelliseen ja turvalliseen kouluympäristöön. Terveysturvallisuudessa todetaan, ettei rakennetussa asuin- tai oleskeluympäristössä saa olla mikrobeja, hajua, kosteutta tai muuta tekijää, joka voi aiheuttaa terveyshaittaa. Korjaukset eivät ole kovin hyvin onnistuneet, vaan terveyshaitta koulurakennuksessa edelleen jatkuu ja tähän tulee viipymättä puuttua.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Oirekyselyjen mukaan Virtain kaupungin Rantatien koulussa on edelleen merkittävä sisäilmahaitta. Koulurakennuksen korjauksia tulee edelleen jatkaa ja korjausten aikana lasten ei pidä antaa altistua korjauspölylle ja muille epäpuhtauksille, vaan väistötilat ovat tarpeen. Ilmanpuhdistimista tai tiivistyskorjauksista ei tutkimusten mukaan ole merkittävää hyötyä sisäilmahaittojen vähentämisessä. Samoin tiivistyskorjauksista ei ole tutkimusten mukaan pitkäaikaista hyötyä. Viranomaisohjeissa korostetaan vaurioituneiden rakenteiden vaihtamista puhtaisiin. Mikrobikorjausten jälkisiivouksessa ei TTL:n ja THL:n suositusten mukaan tule käyttää biosidisia aineita tai yhdisteitä.

TAULUKKOLIITE:**2. Oppilaan ikä:**

Nimi	Prosentti
7	6,9%
8	18,5%
9	11,5%
10	14,6%
11	20,8%
12	20,0%
13	7,7%
14 tai enemmän	0,0%
Muu, mikä?	0,0%
N	130

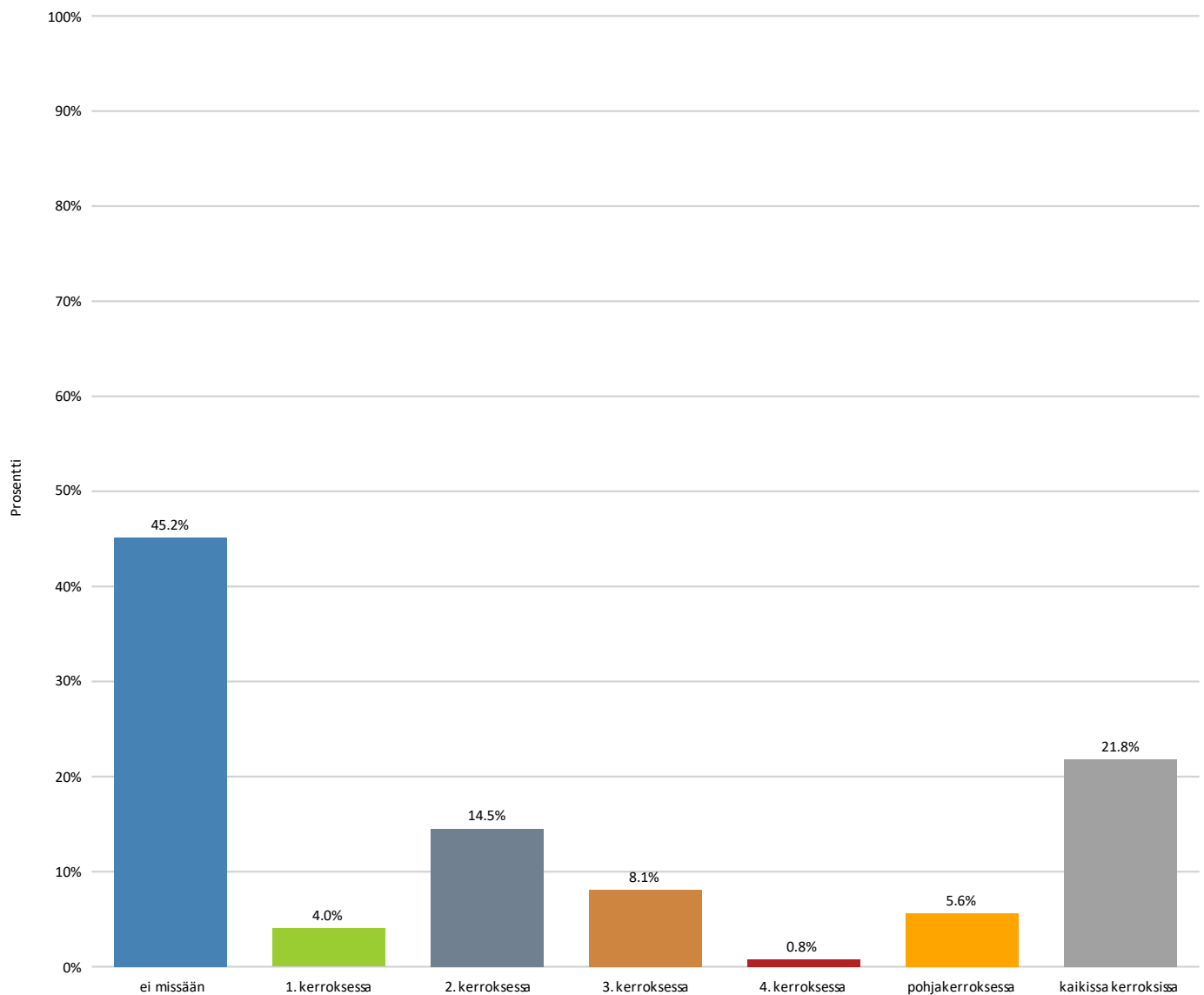
3. Sukupuoli

Nimi	Prosentti
poika	49,6%
tyttö	48,8%
muu tai en halua sanoa	1,6%
N	129

4. Kuinka monta vuotta oppilas on käynyt nykyistä koulua?

Nimi	Prosentti
1 lukuvuoden	17,7%
2 lukuvuotta	17,7%
3 lukuvuotta	15,4%
4 lukuvuotta	16,2%
5 lukuvuotta	15,4%
6 lukuvuotta	16,2%
kauemmin	0,0%
Muu, mikä?	1,5%
N	130

5. Missä koulun kerroksessa oppilas on havainnut sisäilmahaittoja?

Nimi	Prosentti
ei missään	45,2%
1. kerroksessa	4,0%
2. kerroksessa	14,5%
3. kerroksessa	8,1%
4. kerroksessa	0,8%
pohjakerroksessa	5,6%
kaikissa kerroksissa	21,8%
N	124

6. Onko lapsen terveydentilassa tapahtunut muutoksia lukuvuoden 2017-18 aikana aikaisempaan verrattuna?

Nimi	Prosentti
ei muutoksia	60,0%
terveydentila parantunut selvästi	0,8%
terveydentila parantunut hieman	3,8%
terveydentila huonontunut hieman	23,1%
terveydentila huonontunut selvästi	6,2%
en osaa sanoa	6,2%
N	130

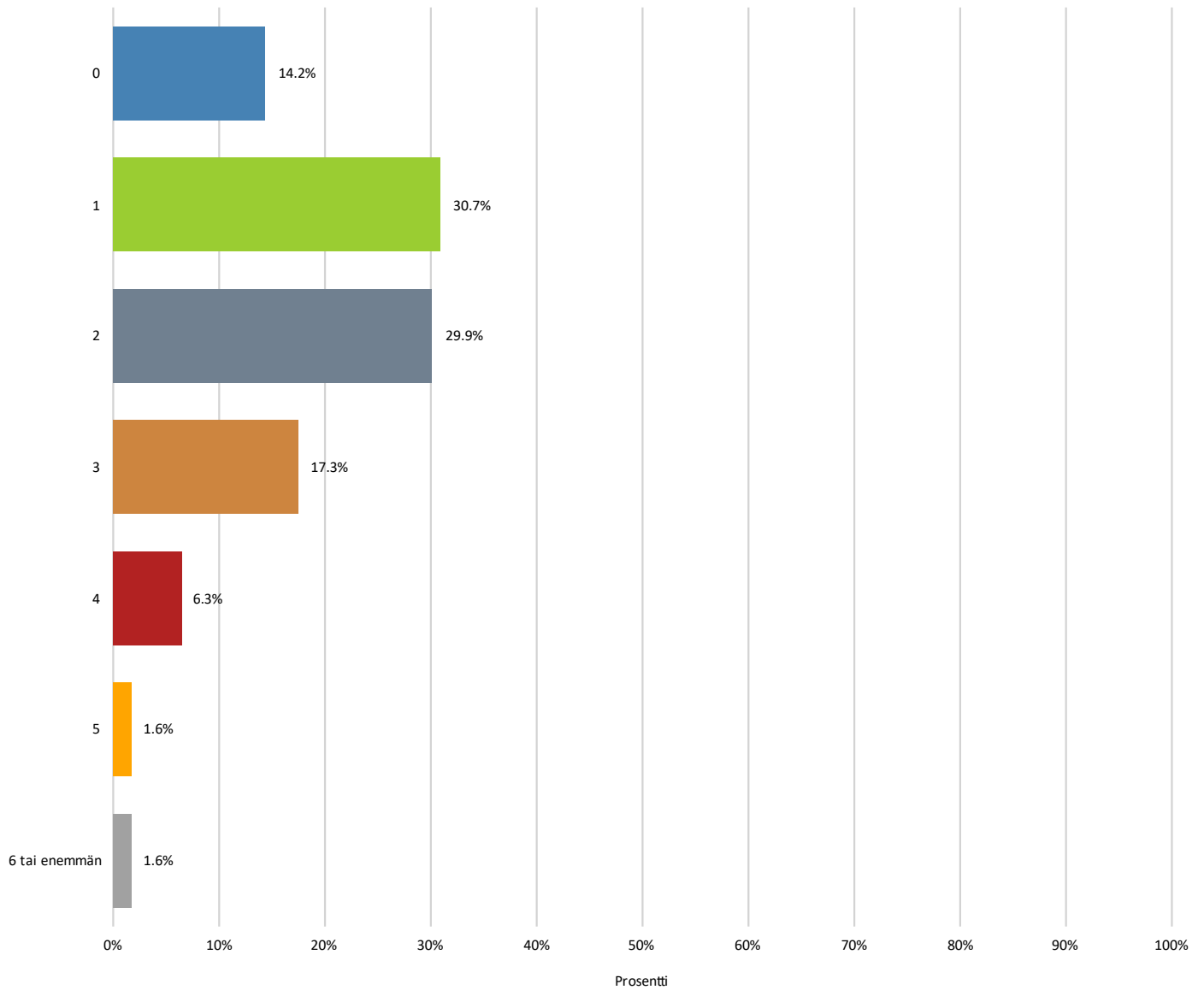
7. Millainen lapsen terveydentila on mielestäsi tällä hetkellä?

Nimi	Prosentti
erinomainen	26,2%
hyvä	57,7%
tydyttävä	15,4%
huono	0,8%
en osaa sanoa	0,0%
N	130

8. Mitä infektiosairauksia ja kuinka monta kertaa oppilaalla on ollut syyslukukauden 2017 aikana?

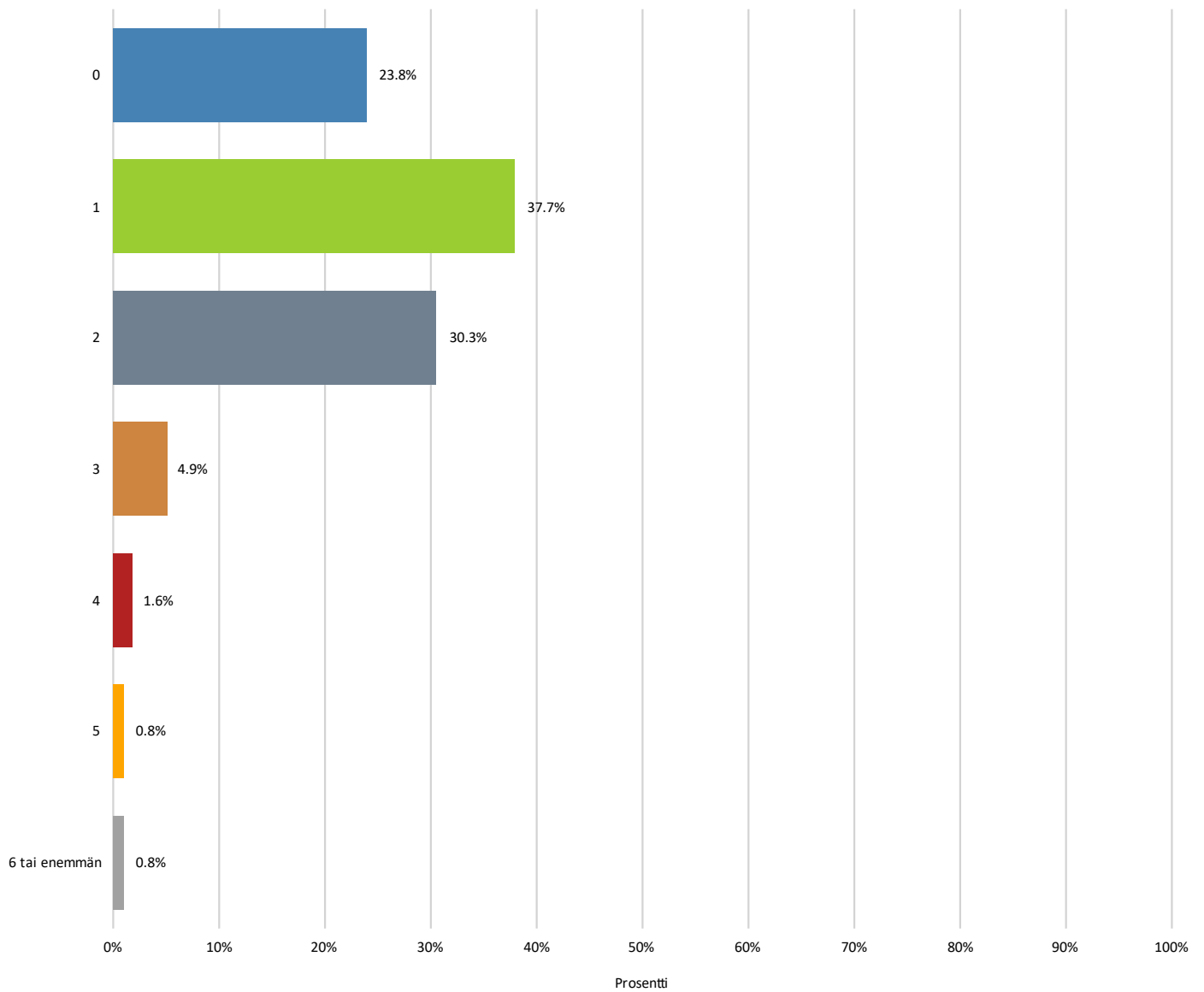
	0	1	2	3	4	5	6 tai enemmän	N
kuumeeton flunssa	14,2%	30,7%	29,9%	17,3%	6,3%	1,6%	1,6%	127
nuhakuume	23,8%	37,7%	30,3%	4,9%	1,6%	0,8%	0,8%	122
angiina	96,4%	2,7%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	112
välikorvantulehdus	85,3%	12,1%	1,7%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	116
poskiontelon tulehdus	96,4%	3,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	112
kurkunpääntulehdus	87,0%	8,7%	3,5%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	115
keuhkoputkentulehdus	92,9%	7,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	113
keuhkokuume	99,1%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	113
influenssa	82,5%	14,9%	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	114
oksennus-/ripulitauti	62,6%	27,0%	8,7%	1,7%	0,0%	0,9%	0,0%	115
silmätulehdus	87,0%	8,7%	2,6%	1,7%	0,0%	0,0%	0,0%	115
jokin muu infektio	90,8%	5,5%	2,8%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	109

9. kuumeeton flunssa

Nimi	Prosentti
0	14,2%
1	30,7%
2	29,9%
3	17,3%
4	6,3%
5	1,6%
6 tai enemmän	1,6%
N	127

10. nuhakuume

Nimi	Prosentti
0	23,8%
1	37,7%
2	30,3%
3	4,9%
4	1,6%
5	0,8%
6 tai enemmän	0,8%
N	122

11. angiina

Nimi	Prosentti
0	96,4%
1	2,7%
2	0,9%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	112

12. välikorvantulehdus

Nimi	Prosentti
0	85,3%
1	12,1%
2	1,7%
3	0,9%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	116

13. poskiontelon tulehdus

Nimi	Prosentti
0	96,4%
1	3,6%
2	0,0%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	112

14. kurkunpääntulehdus

Nimi	Prosentti
0	87,0%
1	8,7%
2	3,5%
3	0,9%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	115

15. keuhkoputkentulehdus

Nimi	Prosentti
0	92,9%
1	7,1%
2	0,0%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	113

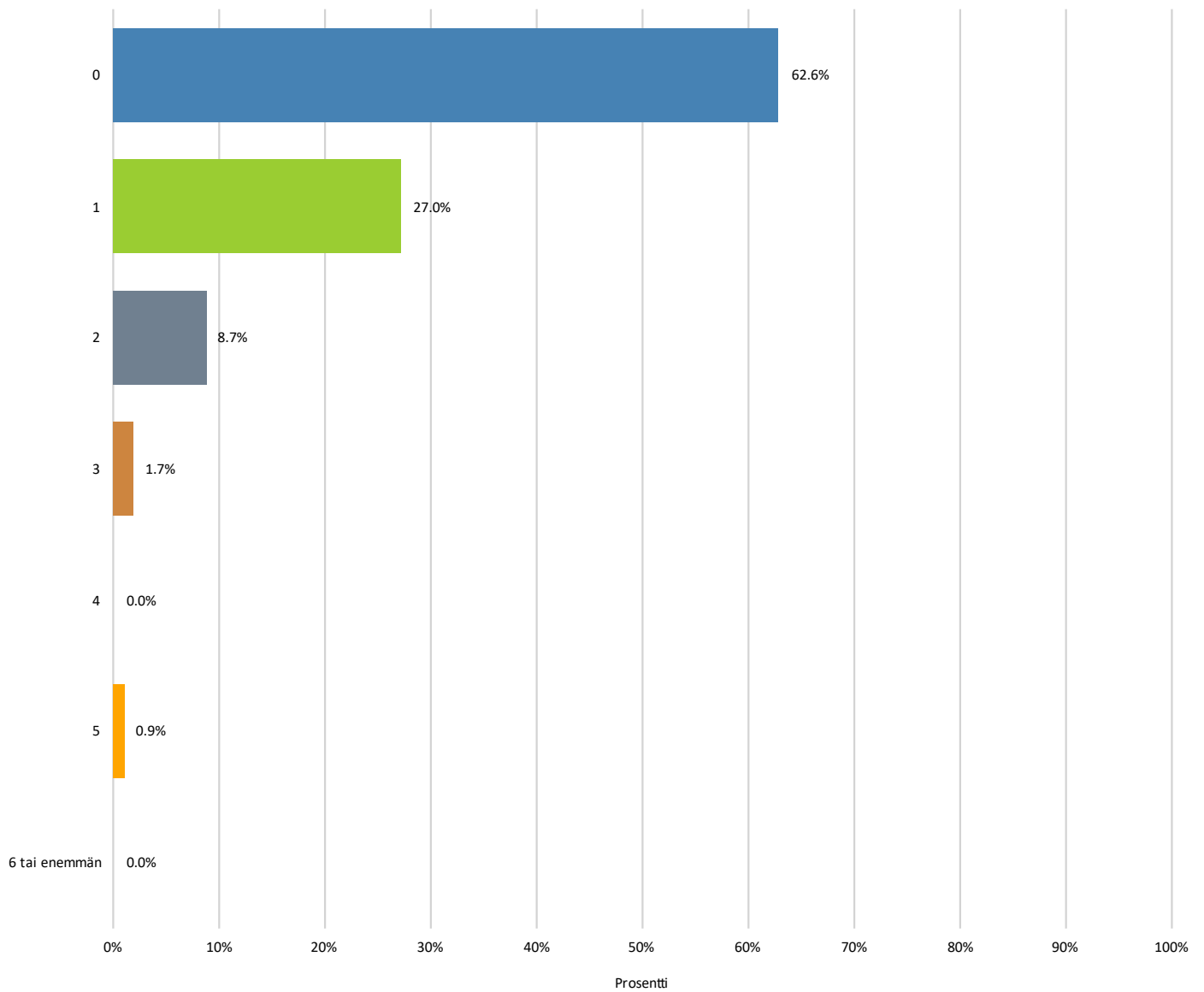
16. keuhkokuume

Nimi	Prosentti
0	99,1%
1	0,9%
2	0,0%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	113

17. influenssa

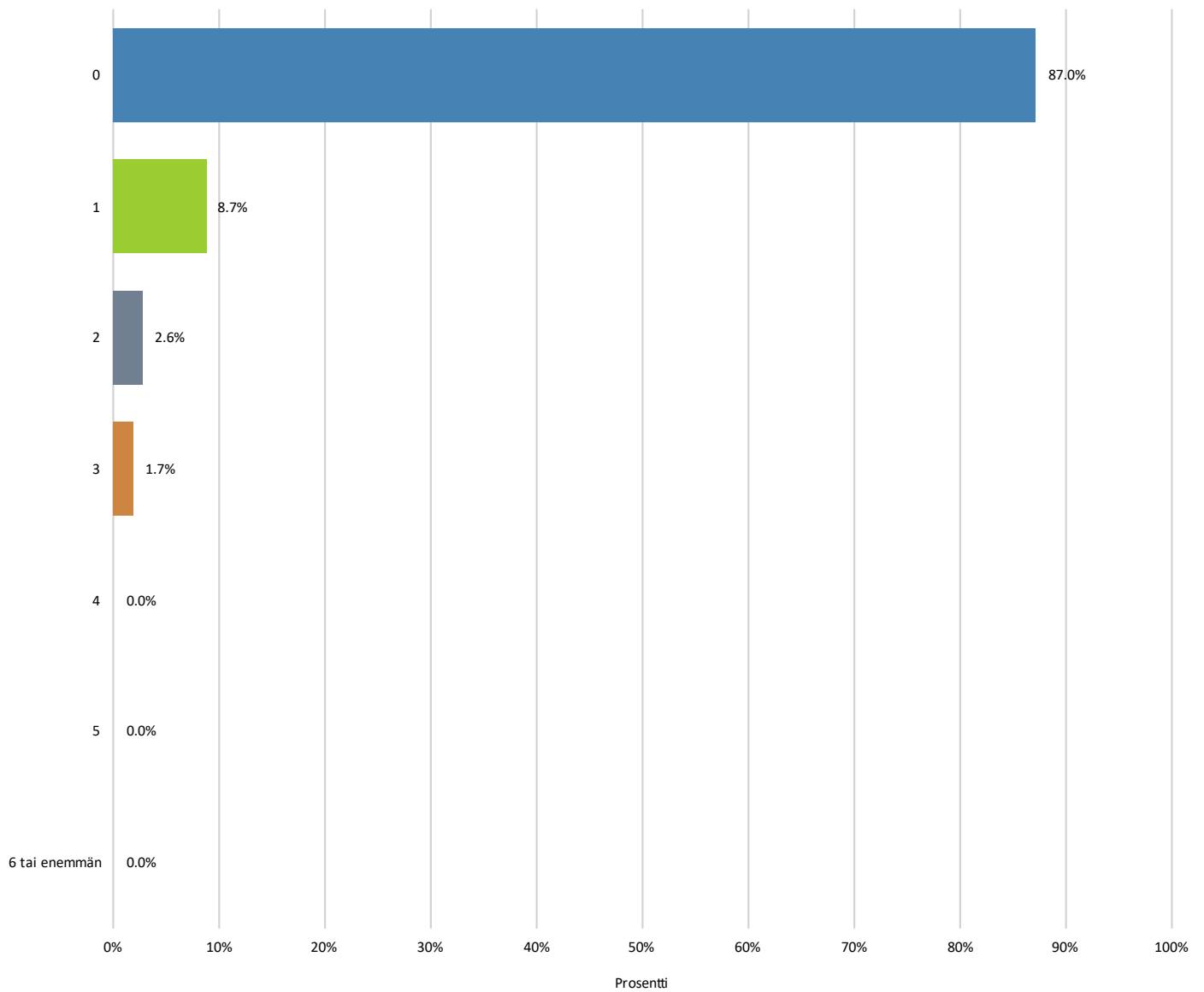
Nimi	Prosentti
0	82,5%
1	14,9%
2	2,6%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	114

18. oksennus-/ripulitauti

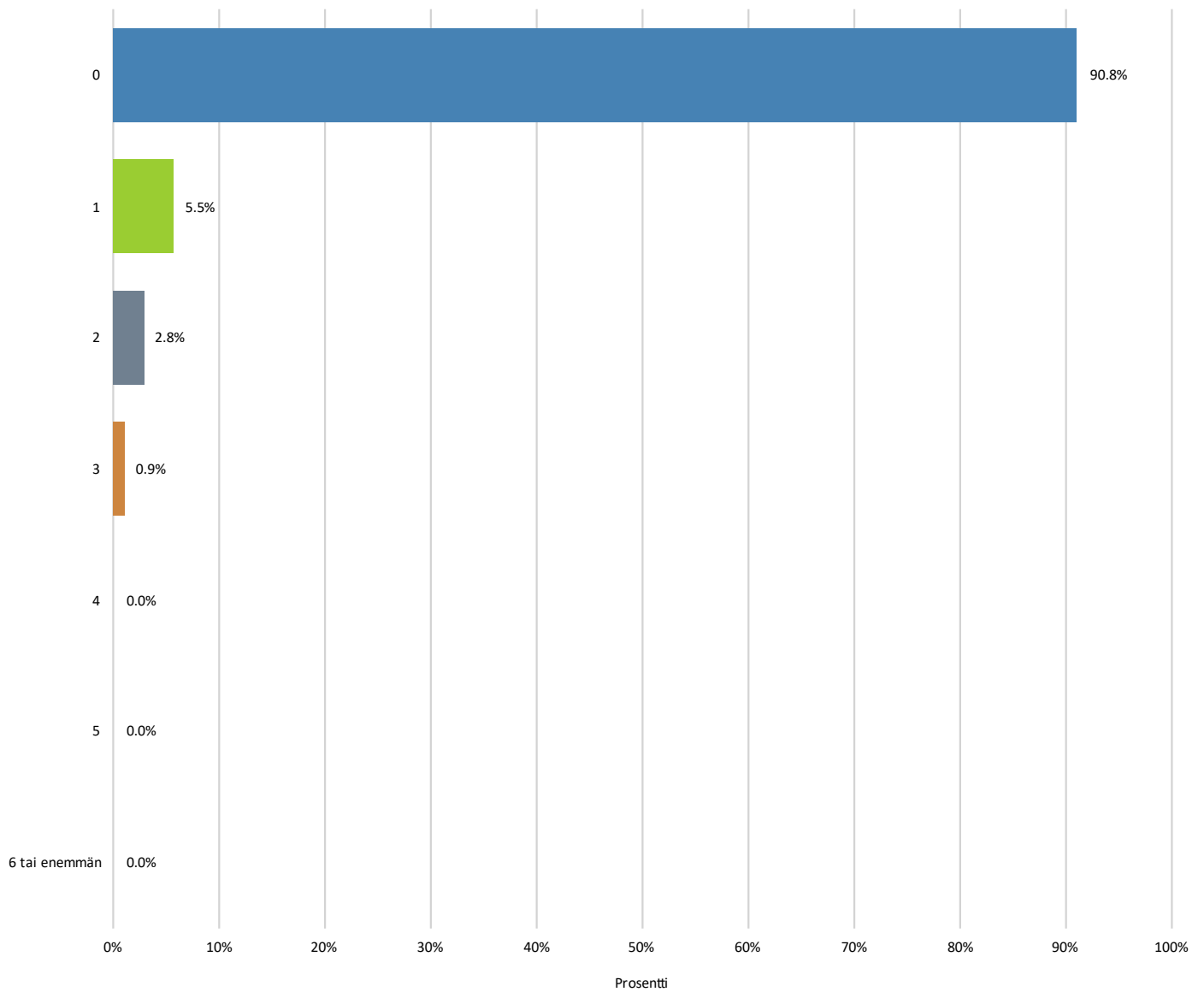
Nimi	Prosentti
0	62,6%
1	27,0%
2	8,7%
3	1,7%
4	0,0%
5	0,9%
6 tai enemmän	0,0%
N	115

19. silmätulehdus

Nimi	Prosentti
0	87,0%
1	8,7%
2	2,6%
3	1,7%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	115

20. jokin muu infektio

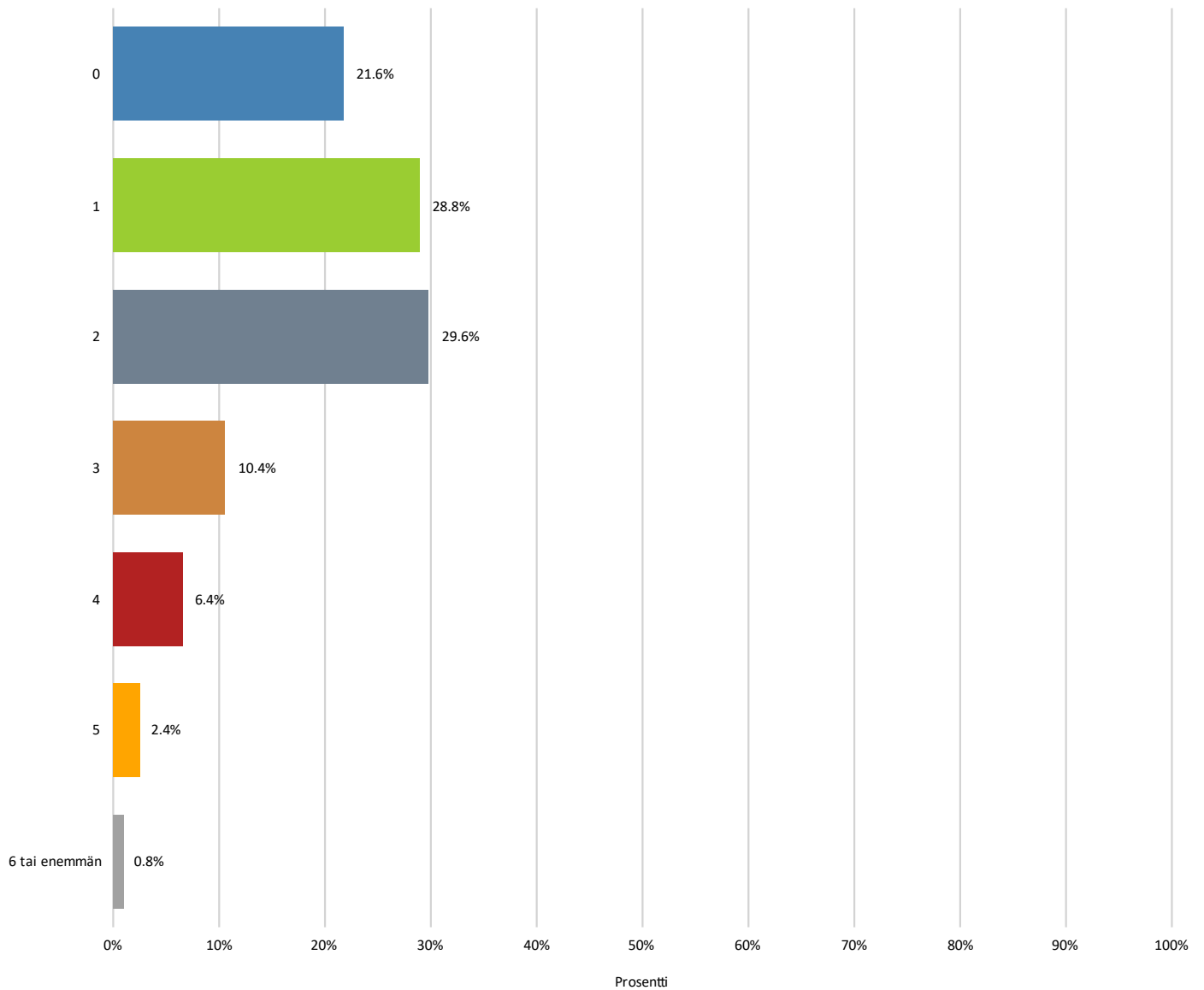

Nimi	Prosentti
0	90,8%
1	5,5%
2	2,8%
3	0,9%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	109

21. Mitä infektiosairauksia ja kuinka monta kertaa oppilaalla on ollut kevätlukukauden 2018 aikana?

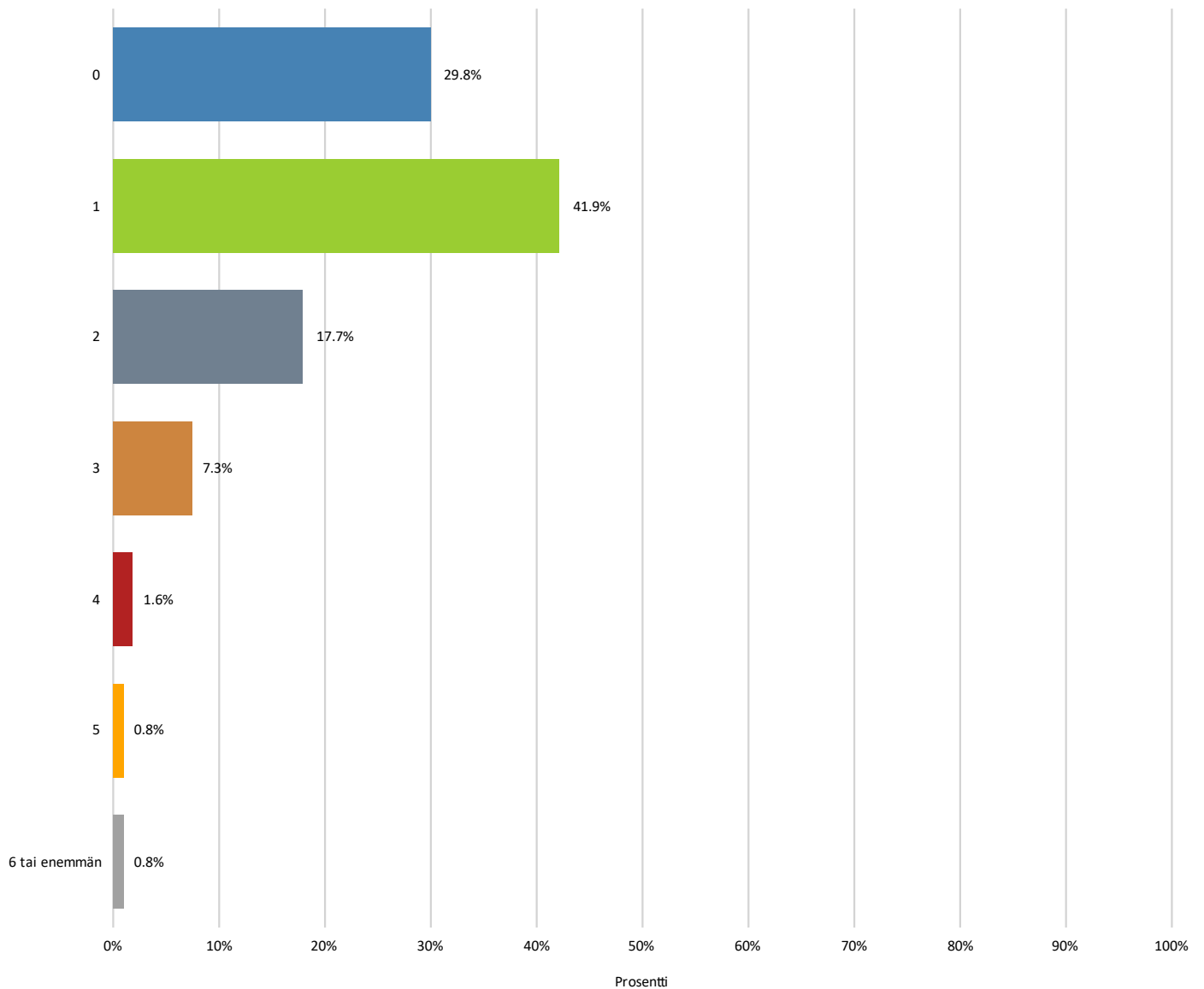
	0	1	2	3	4	5	6 tai enemmän	N
kuumeeton flunssa	21,6%	28,8%	29,6%	10,4%	6,4%	2,4%	0,8%	125
nuhakuume	29,8%	41,9%	17,7%	7,3%	1,6%	0,8%	0,8%	124
angiina	96,5%	2,6%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	114
välikorvantulehdus	88,6%	9,6%	0,9%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	114
poskiontelon tulehdus	96,5%	3,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	113
kurkunpään tulehdus	91,2%	5,3%	3,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	114
keuhkoputkentulehdus	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	113
keuhkokuume	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	113
influenssa	81,6%	17,5%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	114
oksenus-/ripulitauti	73,3%	22,4%	2,6%	0,0%	1,7%	0,0%	0,0%	116
silmätulehdus	88,6%	9,6%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	114
jokin muu infektio	85,0%	13,3%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,9%	113

22. kuumeeton flunssa

Nimi	Prosentti
0	21,6%
1	28,8%
2	29,6%
3	10,4%
4	6,4%
5	2,4%
6 tai enemmän	0,8%
N	125

23. nuhakuume

Nimi	Prosentti
0	29,8%
1	41,9%
2	17,7%
3	7,3%
4	1,6%
5	0,8%
6 tai enemmän	0,8%
N	124

24. angiina

Nimi	Prosentti
0	96,5%
1	2,6%
2	0,9%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	114

25. välikorvantulehdus

Nimi	Prosentti
0	88,6%
1	9,6%
2	0,9%
3	0,9%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	114

26. poskiontelon tulehdus

Nimi	Prosentti
0	96,5%
1	3,5%
2	0,0%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	113

27. kurkunpään tulehdus

Nimi	Prosentti
0	91,2%
1	5,3%
2	3,5%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	114

28. keuhkoputkentulehdus

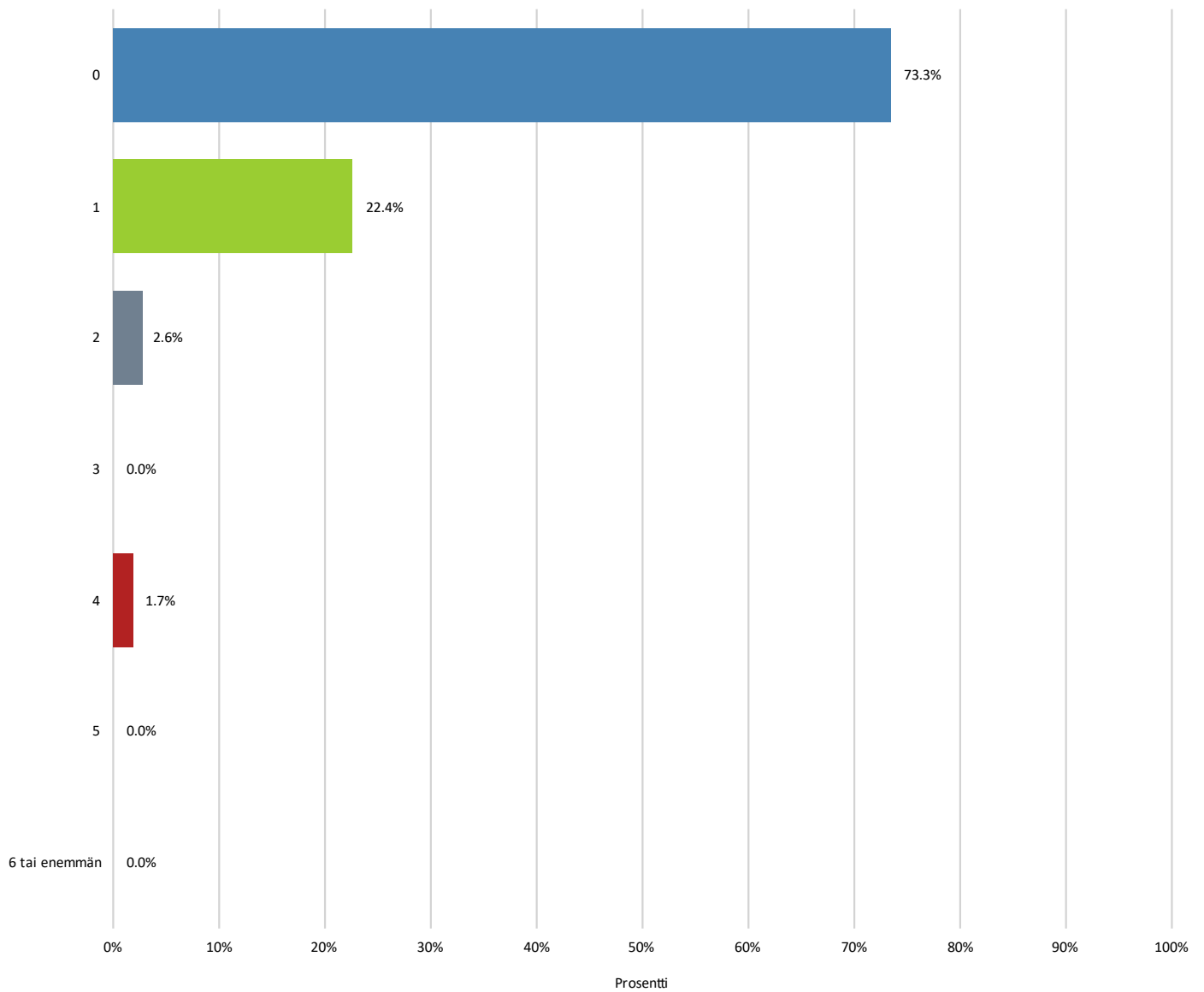
Nimi	Prosentti
0	100,0%
1	0,0%
2	0,0%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	113

29. keuhkokuume

Nimi	Prosentti
0	100,0%
1	0,0%
2	0,0%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	113

30. influenssa

Nimi	Prosentti
0	81,6%
1	17,5%
2	0,9%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	114

31. oksennus-/ripulitauti

Nimi	Prosentti
0	73,3%
1	22,4%
2	2,6%
3	0,0%
4	1,7%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	116

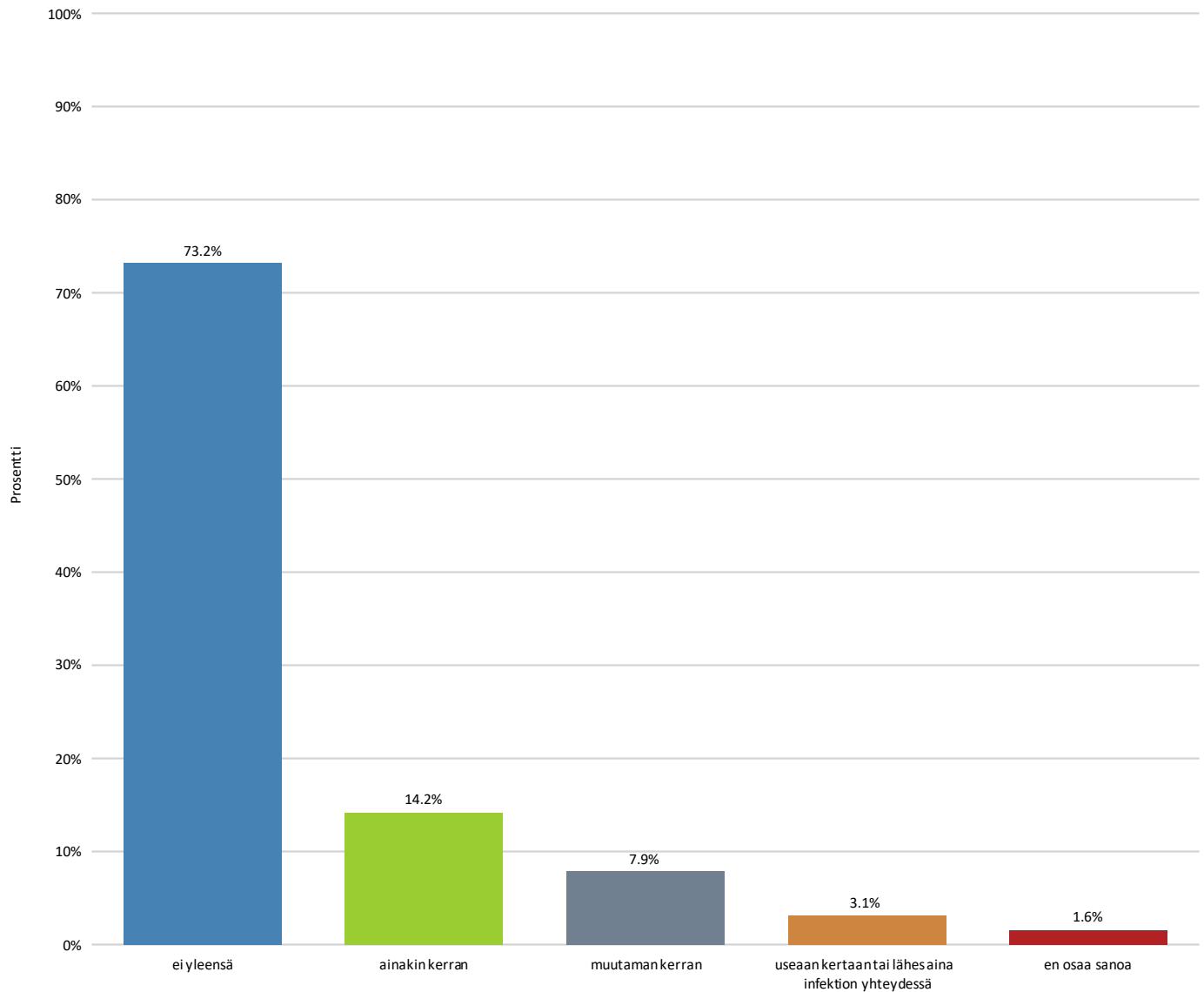
32. silmätulehdus

Nimi	Prosentti
0	88,6%
1	9,6%
2	1,8%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,0%
N	114

33. jokin muu infektio

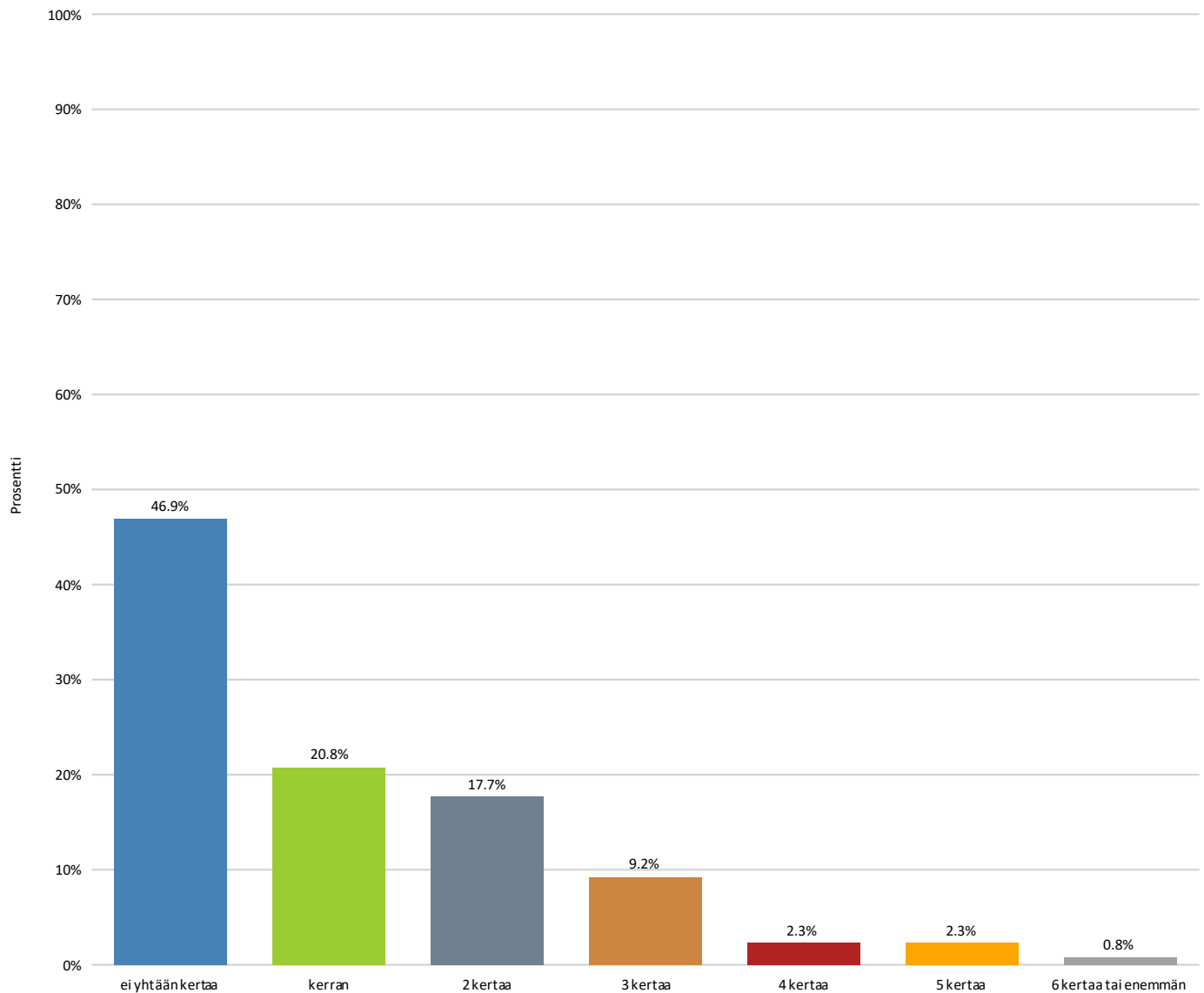
Nimi	Prosentti
0	85,0%
1	13,3%
2	0,9%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,9%
N	113

34. Onko lapsella ollut hengitystietulehdusten yhteydessä hengitysvaikeutta / hengenahdistusta tai hengityksen vinkunaa?

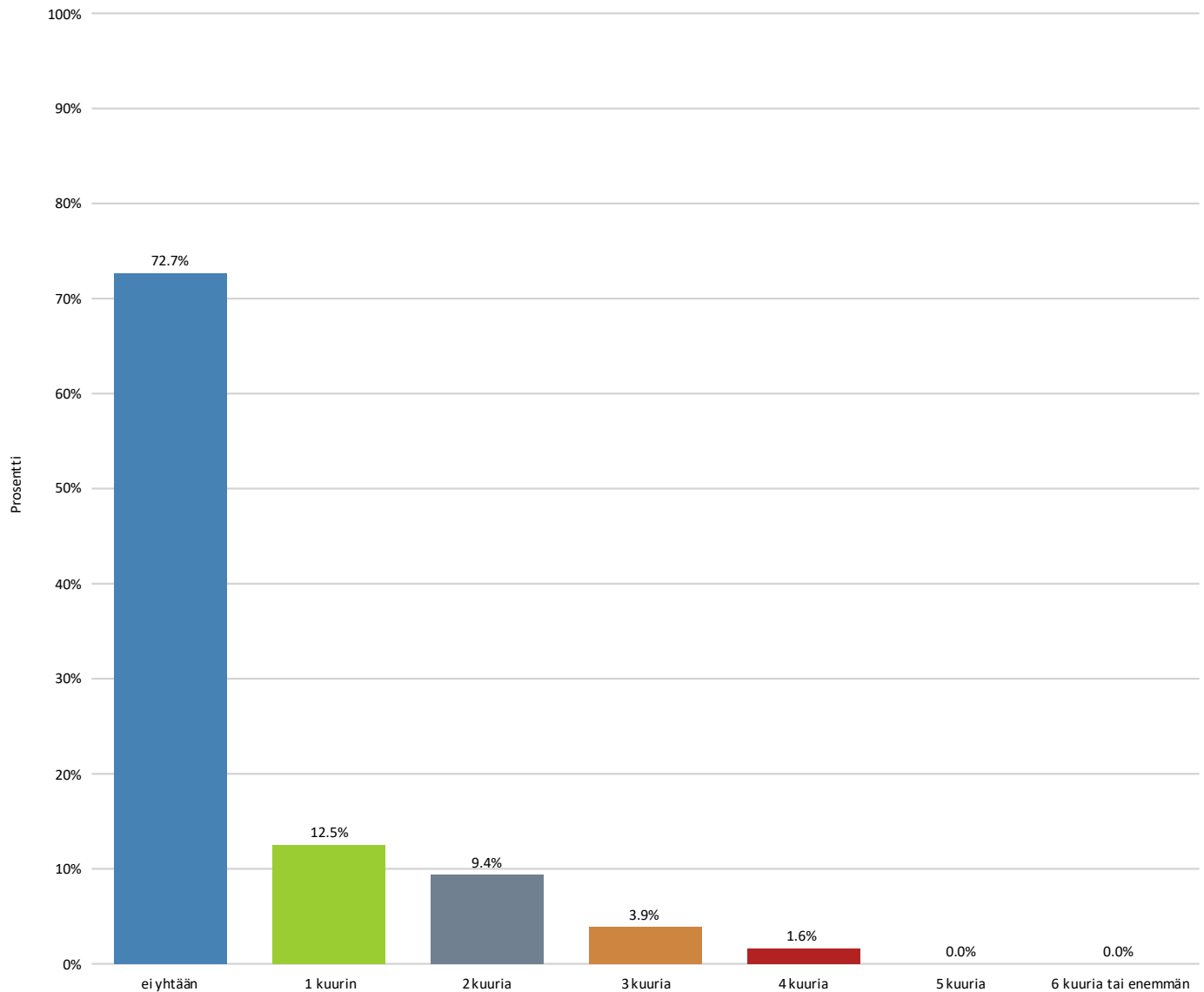
Nimi	Prosentti
ei yleensä	73,2%
ainakin kerran	14,2%
muutaman kerran	7,9%
useaan kertaan tai lähes aina infektion yhteydessä	3,1%
en osaa sanoa	1,6%
N	127

35. Kuinka monta kertaa oppilas on käynyt lääkärin vastaanotolla lukuvuoden 2017-18 aikana?

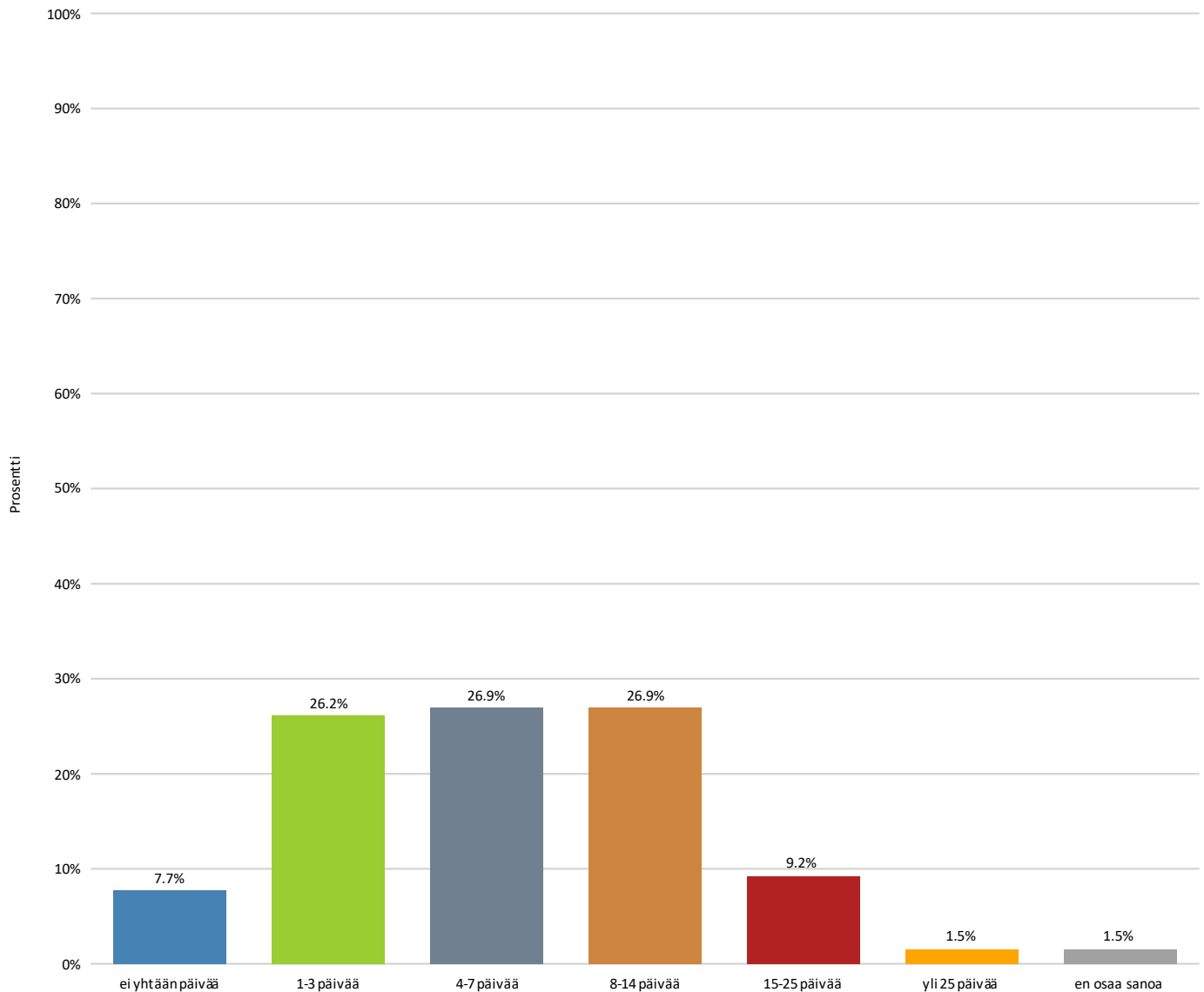
Nimi	Prosentti
ei yhtään kertaa	46,9%
kerran	20,8%
2 kertaa	17,7%
3 kertaa	9,2%
4 kertaa	2,3%
5 kertaa	2,3%
6 kertaa tai enemmän	0,8%
N	130

36. Kuinka monta kertaa oppilas on saanut antibioottihoidon lukuvuoden 2017-18 aikana (syys- ja kevätlukukausi yhteensä)?

Nimi	Prosentti
ei yhtään	72,7%
1 kuurin	12,5%
2 kuuria	9,4%
3 kuuria	3,9%
4 kuuria	1,6%
5 kuuria	0,0%
6 kuuria tai enemmän	0,0%
N	128

37. Kuinka paljon oppilas ollut poissa koulusta infektioiden vuoksi lukuvuoden 2017-18 aikana (syys- ja kevätlukukausi yhteensä tähän mennessä)?

Nimi	Prosentti
ei yhtään päivää	7,7%
1-3 päivää	26,2%
4-7 päivää	26,9%
8-14 päivää	26,9%
15-25 päivää	9,2%
yli 25 päivää	1,5%
en osaa sanoa	1,5%
N	130

38. Kuinka usein lapsella on ollut seuraavia oireita tai vaivoja kevätlukukauden 2018 aikana?

	päivittäin, melkein päivittäin	viikoittain	kerran, pari kuukaudessa	ei koskaan, ei juuri koskaan	N
nenän tukkoisuutta	11,6%	24,8%	32,6%	31,0%	129
vesinuhaa	2,4%	9,6%	26,4%	62,4%	125
sameaa nuhaa	0,8%	5,6%	21,6%	72,8%	125
kurkkukipua	1,6%	6,3%	37,8%	54,3%	127
käheyttä	2,4%	9,6%	27,2%	60,8%	125
nenäverenvuotoa	0,8%	5,6%	16,1%	77,4%	124
kuivaa yskää	3,1%	10,9%	33,6%	53,1%	128
limaista yskää	0,0%	3,2%	22,2%	74,6%	126
vinkuvaa yskää	0,0%	0,8%	9,6%	89,6%	125
silmäoireita	4,9%	10,6%	18,7%	65,9%	123
kuumetta yli 37,5 C	0,0%	0,0%	20,8%	80,0%	125
lihaskipuja	1,6%	7,9%	26,2%	65,1%	126
nivelkipuja, -turvotusta	0,8%	2,4%	15,2%	82,4%	125
väsymystä	8,0%	23,2%	35,2%	34,4%	125
päänsärkyä	7,8%	21,1%	43,0%	29,7%	128
levottomuutta	4,0%	12,8%	25,6%	58,4%	125
ärtyneisyyttä	7,2%	26,4%	24,0%	42,4%	125
keskittymisvaikeuksia	6,4%	13,6%	17,6%	62,4%	125
oppimisvaikeuksia	2,4%	5,6%	12,1%	80,6%	124
virtsatieoireita, -tulehdus	0,0%	2,4%	0,8%	96,8%	125
ruokahaluttomuutta	1,6%	7,1%	16,7%	76,2%	126
pahoinvointia, oksentelua	0,8%	0,8%	13,1%	86,1%	122
vatsakipua	0,8%	6,3%	36,2%	58,3%	127
ripulia	0,0%	0,8%	9,6%	89,6%	125
ihon kutinaa, lehahtelua, paukamia	11,0%	13,4%	15,7%	59,8%	127
ihottumaa	11,4%	11,4%	9,8%	67,5%	123
unihäiriöitä	1,6%	4,8%	19,0%	74,6%	126
masennusta	0,0%	0,8%	1,6%	97,6%	125
hengenahdistusta	0,0%	0,8%	9,6%	90,4%	125
hengityksen vinkunaa	0,0%	0,8%	8,8%	90,4%	125
yöyskää	0,0%	5,5%	25,2%	70,9%	127

39. nenän tukkoisuutta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	11,6%
viikoittain	24,8%
kerran, pari kuukaudessa	32,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	31,0%
N	129

40. vesinuhaa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,4%
viikoittain	9,6%
kerran, pari kuukaudessa	26,4%
ei koskaan, ei juuri koskaan	62,4%
N	125

41. sameaa nuhaa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin viikoittain	0,8%
kerran, pari kuukaudessa	5,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	21,6%
N	72,8%
	125

42. kurkkukipua

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin viikoittain	1,6%
kerran, pari kuukaudessa	6,3%
ei koskaan, ei juuri koskaan	37,8%
N	54,3%
	127

43. käheyttä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin viikoittain	2,4%
kerran, pari kuukaudessa	9,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	27,2%
N	60,8%
	125

44. nenäverenvuotoa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin viikoittain	0,8%
kerran, pari kuukaudessa	5,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	16,1%
N	77,4%
	124

45. kuivaa yskää

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin viikoittain	3,1%
kerran, pari kuukaudessa	10,9%
ei koskaan, ei juuri koskaan	33,6%
N	53,1%
	128

46. limaista yskää

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin viikoittain	0,0%
kerran, pari kuukaudessa	3,2%
ei koskaan, ei juuri koskaan	22,2%
N	74,6%
	126

47. vinkuvaa yskää

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin viikoittain	0,0%
kerran, pari kuukaudessa	0,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	9,6%
N	89,6%
	125

48. silmäoireita

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin viikoittain	4,9%
kerran, pari kuukaudessa	10,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	18,7%
N	65,9%
	123

49. kuumetta yli 37,5 C

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin viikoittain	0,0%
kerran, pari kuukaudessa	0,0%
ei koskaan, ei juuri koskaan	20,8%
N	80,0%
	125

50. lihaskipuja

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin viikoittain	1,6%
kerran, pari kuukaudessa	7,9%
ei koskaan, ei juuri koskaan	26,2%
N	65,1%
	126

51. nivelkipuja, -turvotusta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin viikoittain	0,8%
kerran, pari kuukaudessa	2,4%
ei koskaan, ei juuri koskaan	15,2%
N	82,4%
	125

52. väsymystä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	8,0%
viikoittain	23,2%
kerran, pari kuukaudessa	35,2%
ei koskaan, ei juuri koskaan	34,4%
N	125

53. päänsärkyä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	7,8%
viikoittain	21,1%
kerran, pari kuukaudessa	43,0%
ei koskaan, ei juuri koskaan	29,7%
N	128

54. levottomuutta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	4,0%
viikoittain	12,8%
kerran, pari kuukaudessa	25,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	58,4%
N	125

55. ärtyneisyyttä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	7,2%
viikoittain	26,4%
kerran, pari kuukaudessa	24,0%
ei koskaan, ei juuri koskaan	42,4%
N	125

56. keskittymisvaikeuksia

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	6,4%
viikoittain	13,6%
kerran, pari kuukaudessa	17,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	62,4%
N	125

57. oppimisvaikeuksia

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,4%
viikoittain	5,6%
kerran, pari kuukaudessa	12,1%
ei koskaan, ei juuri koskaan	80,6%
N	124

58. virtsatieoireita, -tulehdus

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,0%
viikoittain	2,4%
kerran, pari kuukaudessa	0,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	96,8%
N	125

59. ruokahaluttomuutta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	1,6%
viikoittain	7,1%
kerran, pari kuukaudessa	16,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	76,2%
N	126

60. pahoinvointia, oksentelua

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,8%
viikoittain	0,8%
kerran, pari kuukaudessa	13,1%
ei koskaan, ei juuri koskaan	86,1%
N	122

61. vatsakipua

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,8%
viikoittain	6,3%
kerran, pari kuukaudessa	36,2%
ei koskaan, ei juuri koskaan	58,3%
N	127

62. ripulia

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,0%
viikoittain	0,8%
kerran, pari kuukaudessa	9,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	89,6%
N	125

63. ihon kutinaa, lehahtelua, paukamia

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	11,0%
viikoittain	13,4%
kerran, pari kuukaudessa	15,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	59,8%
N	127

64. ihottumaa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	11,4%
viikoittain	11,4%
kerran, pari kuukaudessa	9,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	67,5%
N	123

65. unihäiriöitä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	1,6%
viikoittain	4,8%
kerran, pari kuukaudessa	19,0%
ei koskaan, ei juuri koskaan	74,6%
N	126

66. masennusta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,0%
viikoittain	0,8%
kerran, pari kuukaudessa	1,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	97,6%
N	125

67. hengenahdistusta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,0%
viikoittain	0,8%
kerran, pari kuukaudessa	9,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	90,4%
N	125

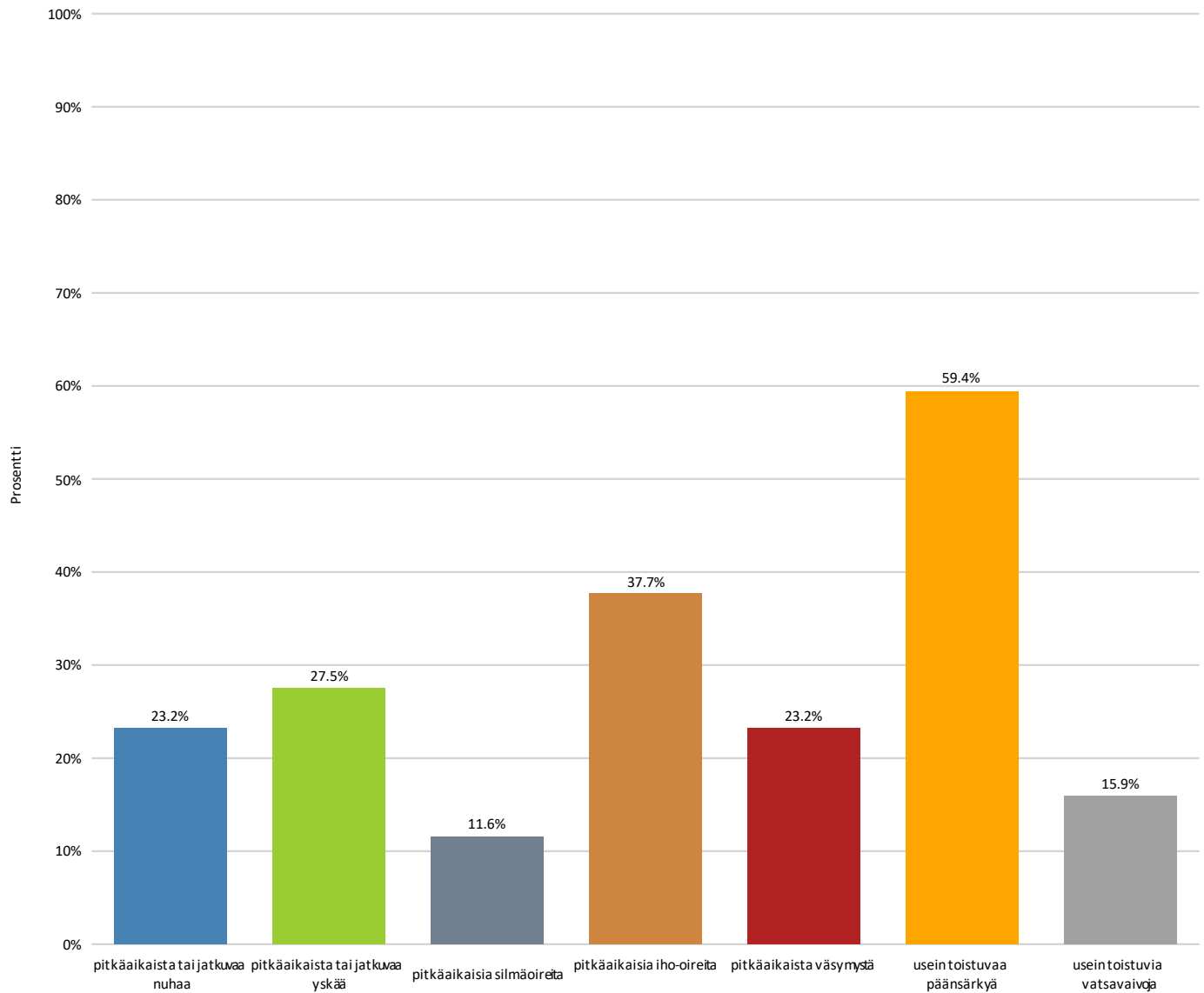
68. hengityksen vinkunaa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,0%
viikoittain	0,8%
kerran, pari kuukaudessa	8,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	90,4%
N	125

69. yöyskää

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,0%
viikoittain	5,5%
kerran, pari kuukaudessa	25,2%
ei koskaan, ei juuri koskaan	70,9%
N	127

70. Onko lapsella ollut lukuvuoden 2017-18 aikana pitkäaikaista (yli kuukauden jatkunutta) tai usein toistuvaa / jatkuvaa oiretta?

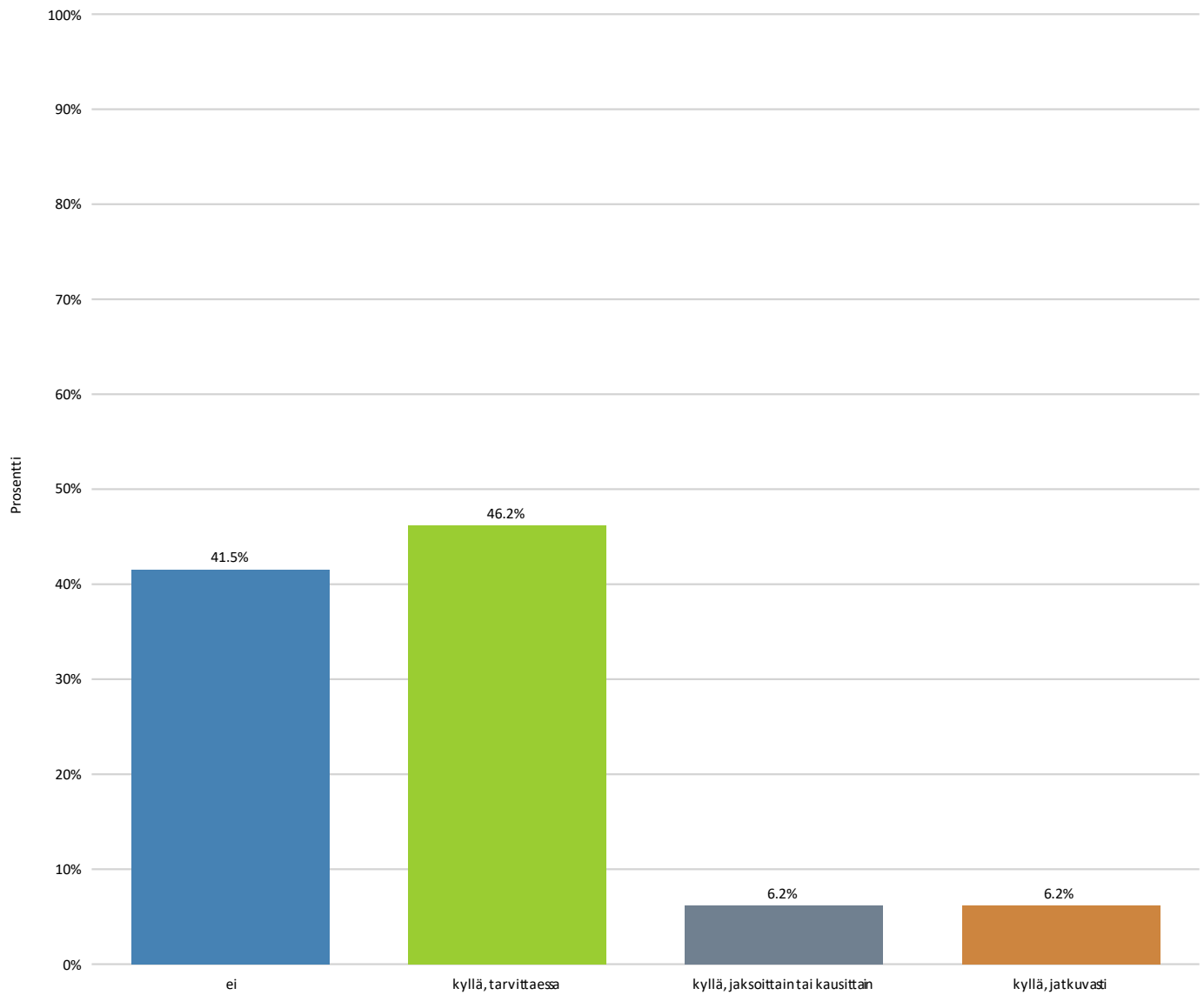

Nimi	Prosentti
pitkäaikaista tai jatkuvaa nuhaa	23,2%
pitkäaikaista tai jatkuvaa yskää	27,5%
pitkäaikaisia silmäoireita	11,6%
pitkäaikaisia iho-oireita	37,7%
pitkäaikaista väsymystä	23,2%
usein toistuvaa päänsärkyä	59,4%
usein toistuvia vatsavaivoja	15,9%
N	69

71. Onko lapsella nyt tai onko hänellä ollut aikaisemmin jokin lääkärin toteama sairaus tai tila?

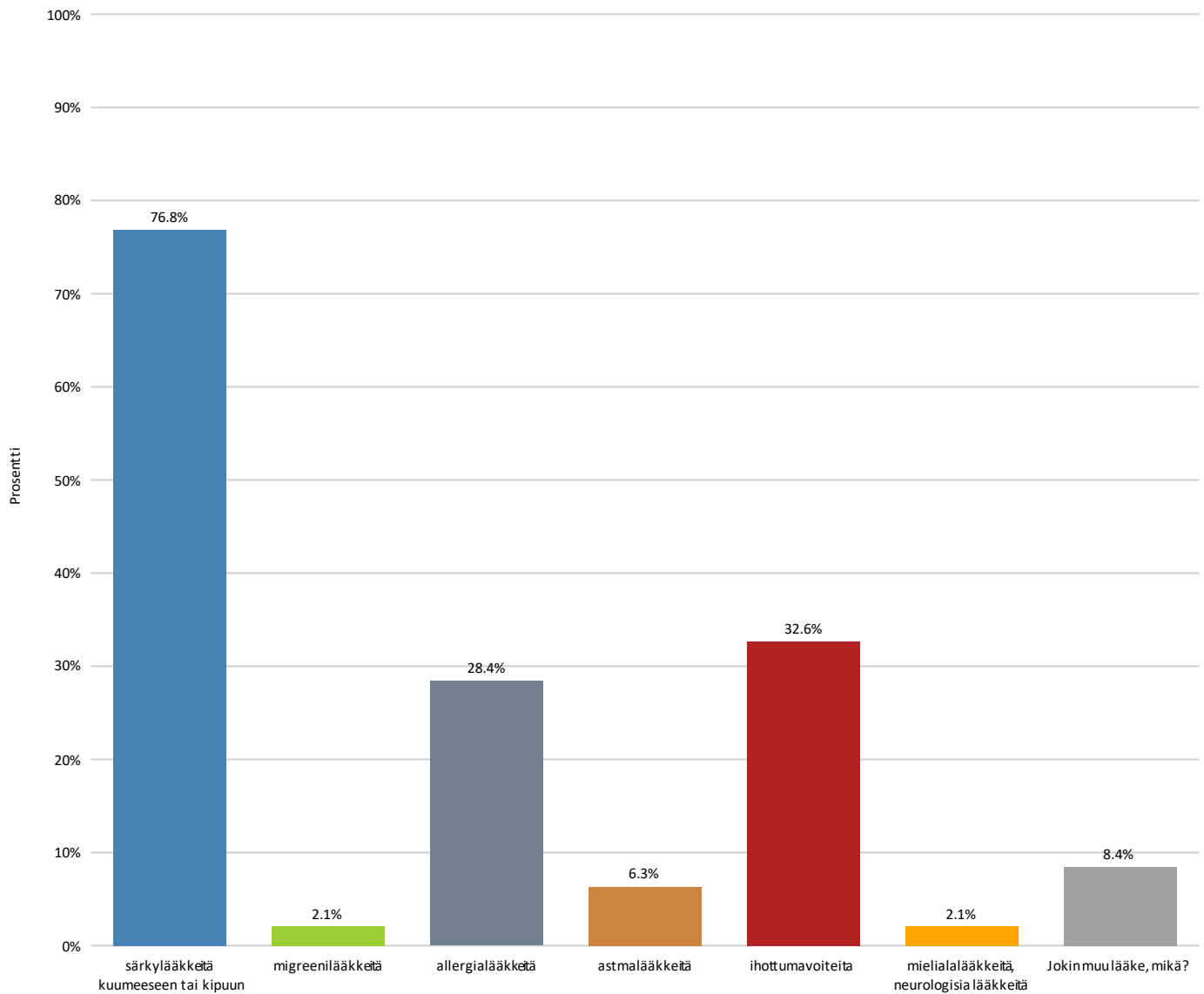
Nimi	Prosentti
Jokin muu sairaus, mikä?	7,3%
ei mitään alla olevia sairauksia	68,5%
astma	4,0%
allerginen nuha	8,9%
maitorupi, taiveihottuma, atooppinen ihottuma	13,7%
allerginen silmätulehdus	2,4%
ruoka-allergia	8,1%
keliakia	0,0%
diabetes	0,0%
epilepsia	0,0%
viivästynyt puheenkehitys	1,6%
ADHD, ADD	4,8%
lastenreuma	0,8%
kilpirauhassairaus	0,0%
migreeni	2,4%
tulehduksellinen suolistosairaus (esim. Crohn tai haavainen paksusuolitulehdus)	0,0%
masennus	0,0%
N	124

72. Käyttääkö lapsenne lääkkeitä oireiden tai sairauksien hoitoon?

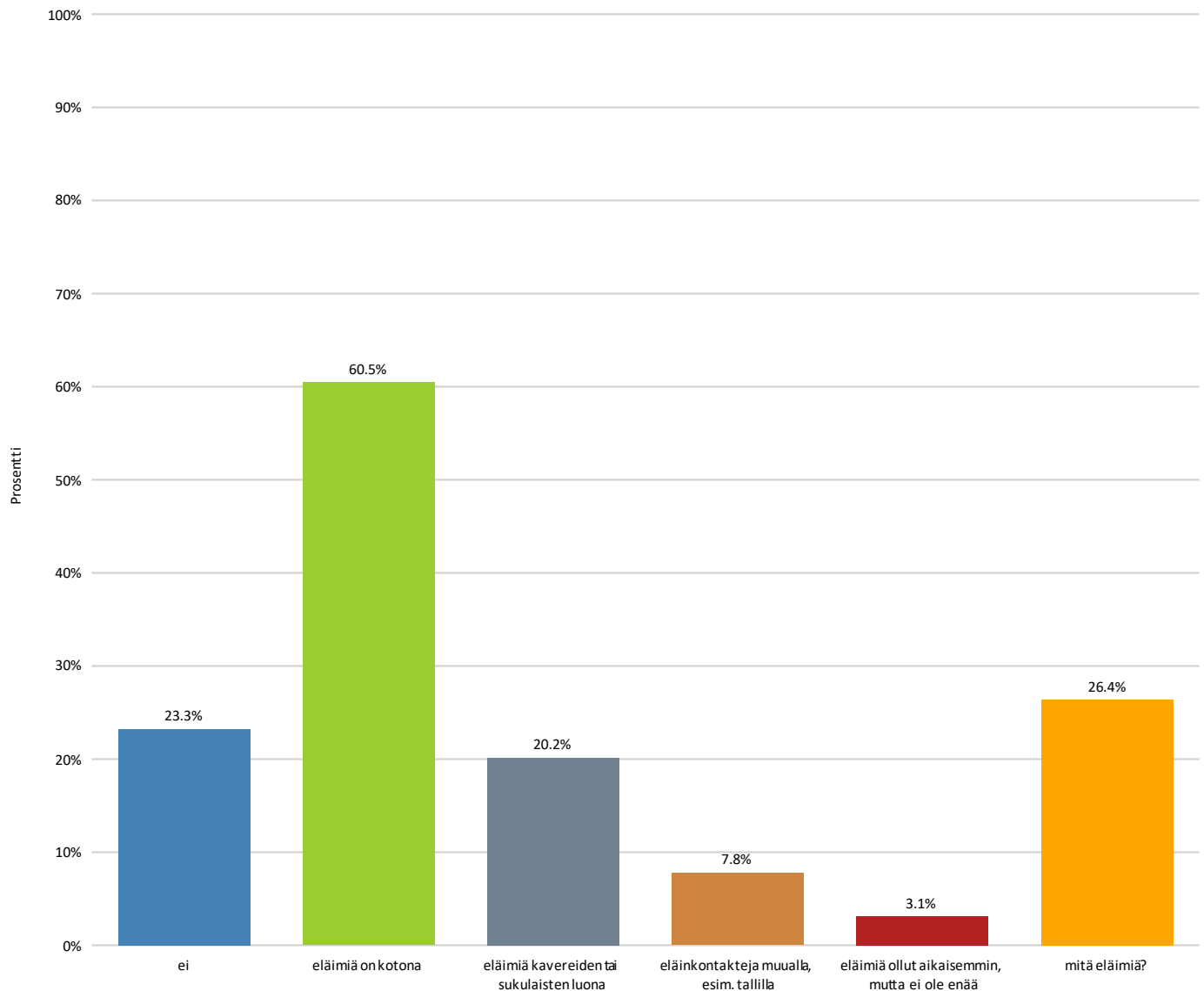
Nimi	Prosentti
ei	41,5%
kyllä, tarvittaessa	46,2%
kyllä, jaksottain tai kausittain	6,2%
kyllä, jatkuvasti	6,2%
N	130

73. Mitä lääkkeitä?

Nimi	Prosentti
särkylääkkeitä kuumeeseen tai kipuun	76,8%
migreenilääkkeitä	2,1%
allergialääkkeitä	28,4%
astmalääkkeitä	6,3%
ihottumavoiteita	32,6%
mielialalääkkeitä, neurologisia lääkkeitä	2,1%
Jokin muu lääke, mikä?	8,4%
N	95

74. Onko lapsenne usein tekemisissä kotieläinten kanssa?

Nimi	Prosentti
ei	23,3%
eläimiä on kotona	60,5%
eläimiä kavereiden tai sukulaisten luona	20,2%
eläinkontakteja muualla, esim. tallilla	7,8%
eläimiä ollut aikaisemmin, mutta ei ole enää	3,1%
mitä eläimiä?	26,4%
N	129

75. Oletteko havainnut tai onko oppilas havainnut koulurakennuksessa seuraavia sisäilmatekijöitä talvikauden 2017-18 aikana?

	päivittäin, lähes päivittäin	viikoittain	joskus	ei lainkaan	N
veto	2,5%	9,0%	32,0%	57,4%	122
kuumuus	8,3%	12,4%	45,5%	33,9%	121
kylmyys	2,5%	5,8%	41,3%	50,4%	121
kylmä lattia	5,0%	5,8%	42,1%	47,1%	121
tunkkaisuus	19,3%	16,8%	34,5%	29,4%	119
huono ilmanvaihto	16,7%	21,7%	34,2%	27,5%	120
homeen haju	2,5%	5,9%	26,1%	65,5%	119
maakellarin haju	2,5%	6,7%	21,8%	68,9%	119
liuottimien haju	0,8%	3,4%	6,7%	89,1%	119
viemärin haju	2,5%	7,5%	33,3%	56,7%	120
muu epämiellyttävä haju	7,4%	6,6%	30,6%	55,4%	121
melu	19,5%	13,0%	32,5%	35,0%	123
pöly tai lika	9,1%	9,9%	26,4%	54,5%	121
liukkaus	2,5%	1,7%	20,7%	75,2%	121
muu vaara	0,8%	0,8%	7,6%	90,8%	119
jokin muu tekijä	0,9%	0,0%	5,3%	93,8%	113

76. veto

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	2,5%
viikoittain	9,0%
joskus	32,0%
ei lainkaan	57,4%
N	122

77. kuumuus

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	8,3%
viikoittain	12,4%
joskus	45,5%
ei lainkaan	33,9%
N	121

78. kylmyys

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	2,5%
viikoittain	5,8%
joskus	41,3%
ei lainkaan	50,4%
N	121

79. kylmä lattia

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	5,0%
viikoittain	5,8%
joskus	42,1%
ei lainkaan	47,1%
N	121

80. tunkkaisuus

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	19,3%
viikoittain	16,8%
joskus	34,5%
ei lainkaan	29,4%
N	119

81. huono ilmanvaihto

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	16,7%
viikoittain	21,7%
joskus	34,2%
ei lainkaan	27,5%
N	120

82. homeen haju

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	2,5%
viikoittain	5,9%
joskus	26,1%
ei lainkaan	65,5%
N	119

83. maakellarin haju

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	2,5%
viikoittain	6,7%
joskus	21,8%
ei lainkaan	68,9%
N	119

84. liuottimien haju

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	0,8%
viikoittain	3,4%
joskus	6,7%
ei lainkaan	89,1%
N	119

85. viemärin haju

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	2,5%
viikoittain	7,5%
joskus	33,3%
ei lainkaan	56,7%
N	120

86. muu epämiellyttävä haju

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	7,4%
viikoittain	6,6%
joskus	30,6%
ei lainkaan	55,4%
N	121

87. melu

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	19,5%
viikoittain	13,0%
joskus	32,5%
ei lainkaan	35,0%
N	123

88. pöly tai lika

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	9,1%
viikoittain	9,9%
joskus	26,4%
ei lainkaan	54,5%
N	121

89. liukkaus

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	2,5%
viikoittain	1,7%
joskus	20,7%
ei lainkaan	75,2%
N	121

90. muu vaara

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	0,8%
viikoittain	0,8%
joskus	7,6%
ei lainkaan	90,8%
N	119

91. jokin muu tekijä

Nimi	Prosentti
päivittäin, lähes päivittäin	0,9%
viikoittain	0,0%
joskus	5,3%
ei lainkaan	93,8%
N	113

92. Missä luokassa tai luokissa haittoja on havaittu haittoja? Vastaa mitä haittoja ja luokan numero. Esim tunkkaisuutta luokassa 401, homeen hajua kellarissa jne.

Rivi 1

Hengenahdistusta liikuntasalista
 Opettajahuoneen vieressä vessat
 Tunkkaisuus ja kuumuus 3A vanha luokka
 Opettajahuoneen vieressä vessat
 Ala käytävä erittäin tunkkainen, puutyöluokka huono ilma, vessoissa viemärin hajua, alakerran kuviluokka huono ilma, liikuntasali huono ilma, pukukopit tunkkainen hajua
 Kaikkialla tosi huono ilma. Nenään pistävä ikävä hajua ja ilma kaikissa tiloissa. Vaatteet ja hiukset haisevat aina koulupäivän jälkeen. Kaikki oireet loppuvat lomilla.
 Kaikissa tiloissa epämiellyttävä, painostava ilma. Pistävä hajua kaikissa lapsen käyttämissä tiloissa.
 Kellarin hajua pukuhuoneessa.
 Entinen Englannin luokka...nykyään jokin muu..
 Ns. alakerta, uusi puoli ja liikuntasali sekä puukäsityöluokka, näissä tiloissa tunkkaisuus, homeen hajua tai viemärin hajua sekä huono ilmanvaihto
 Englannin kielen luokka, "Samin luokka"
 kuumuus luokassa kolmannessa kerroksessa (Sari Jaakkolan luokka)
 rivi 3-6 toisen kerroksen päätyluokassa, nyt ilmanputsari luokassa ja tila parantunut
 Pukuhuoneet ja alakäytävä paha hajua ja tunkkainen ilma, vessat viemärin hajua(myös yläkerran käytävä ja luokat ovat tunkkaisia.
 Puukäsityöluokassa tunkkainen ilma (päätyä rupeaa särkemään hyvin nopeasti). Vessoissa haisee pahalle (ei siis kakka tai pissa vaan joku muu hajua). Liikuntasalissa on viileää ja rupeaa särkemään päättyä.
 Puukäsityöluokassa tunkkainen ilma (päätyä rupeaa särkemään hyvin nopeasti). Vessoissa haisee pahalle (ei siis kakka tai pissa vaan joku muu hajua). Liikuntasalissa on viileää ja rupeaa särkemään päättyä.
 Puukäsityöluokassa tunkkainen ilma (päätyä rupeaa särkemään hyvin nopeasti). Vessoissa haisee pahalle (ei siis kakka tai pissa vaan joku muu hajua). Liikuntasalissa on viileää ja rupeaa särkemään päättyä.
 2 kerroksen 3A:n luokassa
 Juhlasalissa tunkkaista, 1b luokassa home+kellari hajut, 3krs käytävällä tunkkaista ja hapetonta
 Käsityöluokassa tunkkaisuutta
 Eija-open luokassa tunkkaisuutta, vanhassa kuvauksen luokassa hajuongelmaa (mutta ilmeisesti tällä hetkellä tunteja ei enää pidetä siellä)
 Tunkkaisuus 5a luokka, huono ilmanvaihto käytävillä
 2c luokka, musiikkiluokka
 Ruokalassa
 alakäytävällä huono ilma
 Kellarissa seikkaillessa kuulemma haisi kellarin, iho kauhea sen jälkeen
 kylmä lattia vähän kaikkialla, huono ilma vähän kaikkialla, viemärin hajua vessoissa
 kylmä lattia vähän kaikkialla, huono ilma vähän kaikkialla, viemärin hajua vessoissa
 Käsityö,ruokala,juhlasali,koko 1.kerros,koko 2.kerros,entinen Leila Niemisen luokka 2.kerros,terveydenhoitajan tila,opettajanhuone,Heli
 Isokoiviston luokka 2A
 2A,3B (vanha),puukäsityö,ruokala,käytävät,koko 1.kerros,koko 2.kerros,koko 3.kerros,juhlasali,kaikki tilat
 1 homeen ja kellarin hajua
 3 kerros, huono ilma
 salissa
 pienryhmän luokat
 Omassa luokassa kolmas kerros. Ruokala ja alakerta
 Melu, omassa luokassa
 kylmä lattia kaikkialla

tunkkaisuutta alakäytävällä ja kolmannessa kerroksessa. Kolmannessa kerroksessa on kuuma ja "ilma loppuu".

4B, oma luokka

Omassa ns. vanhassa (2 kerroksen luokassa) oppilaan mielestä paha haju joka päivä

ruokalassa, jossain luokissa

alakerrassa haistaa usein, ruokalassa haistaa voimakkaalle

Kakkoskerroksessa tulee päänsärkyä

3. Kerroksen WC:ssä hajua. 1b:n luokassa tunkkaisuutta

Alakäytävällä oleskellessa tulee päänsärkyä

Tunkkaisuus 3. Krs

vessoissa haistaa viemäri

2.kerroksessa veto,tunkkaisuus, hajuja ja omassa luokassa kesällä kuuma,talvella kylmä.

Entinen kuviusluokka, 6 a

94. Hengittääkö oppilas muiden tupakansavua päivittäisessä elinympäristössäsi kotona, vapaa-ajalla tai muualla?

Nimi	Prosentti
ei koskaan	82,2%
harvoin	17,8%
usein tai päivittäin	0,0%
N	129

95. Käyttääkö oppilas mitään tupakkatuotteita itse? (myös sähkötupakkaa tai nuuskaa)

Nimi	Prosentti
ei	100,0%
on kokeillut	0,0%
tupakoi satunnaisesti	0,0%
tupakoi säännöllisesti	0,0%
Muuta, mitä?	0,0%
N	129

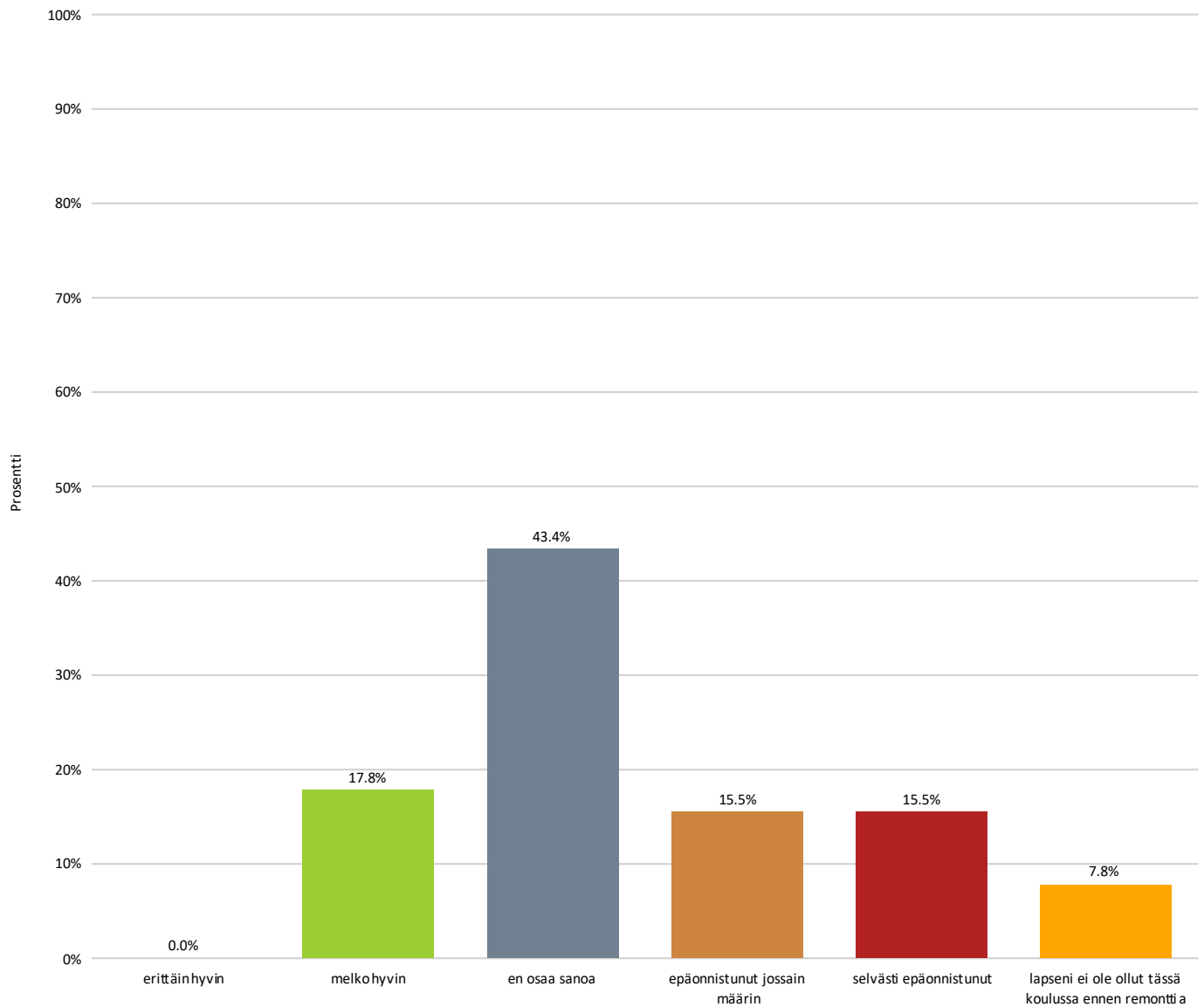
96. Käyttääkö oppilas energiajuomia tai muita kofeiinipitoisia juomia (kahvi, Coca-cola)?

Nimi	Prosentti
ei	55,9%
satunnaisesti	41,7%
usein	0,8%
päivittäin	1,6%
N	127

97. Syökö oppilas koulussa tarjottavan kouluruoan?

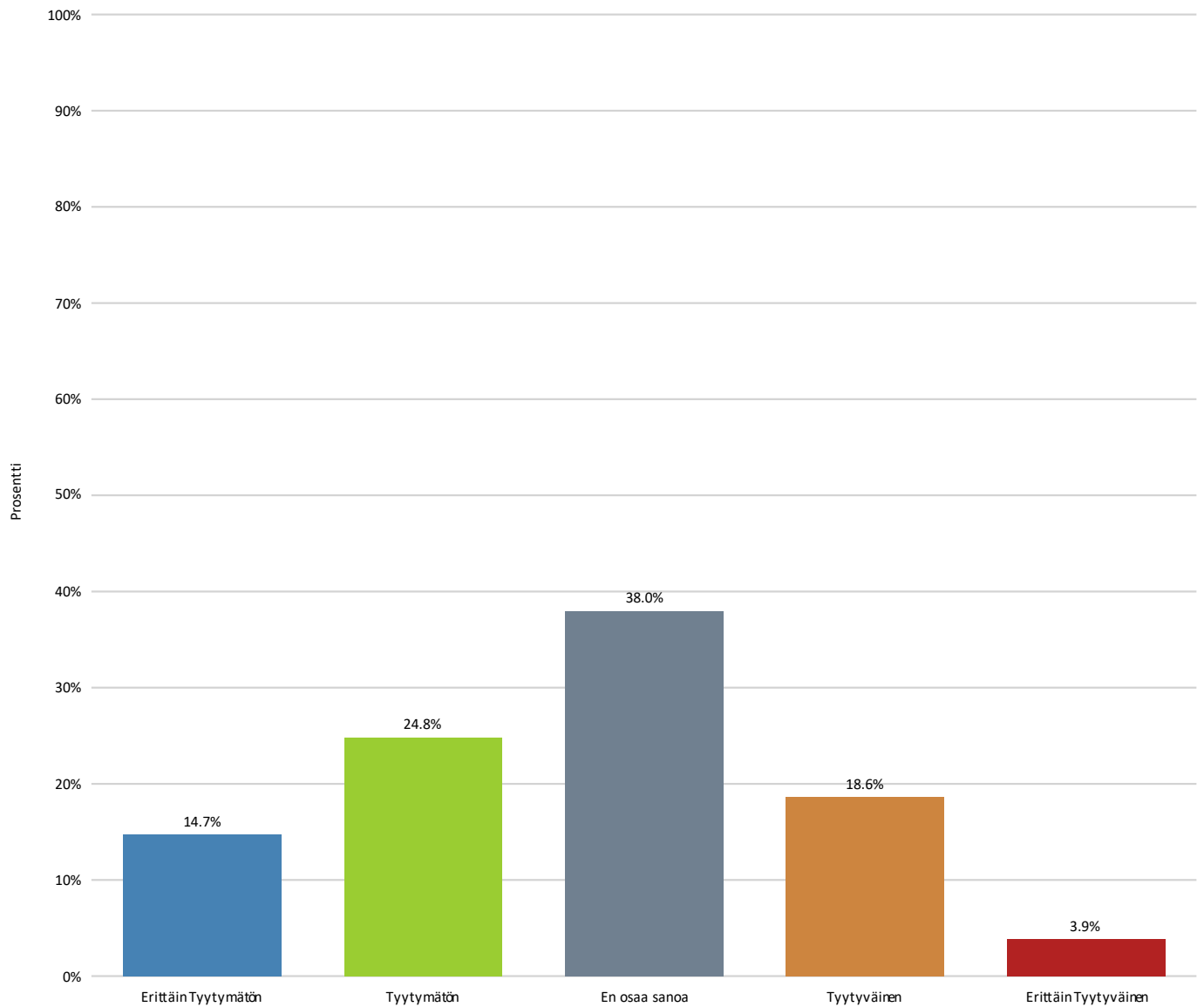
Nimi	Prosentti
ei	0,0%
satunnaisesti	0,0%
usein	9,3%
päivittäin	90,7%
N	129

98. Miten hyvin arvionne mukaan koulun korjaukset ovat onnistuneet

Nimi	Prosentti
erittäin hyvin	0,0%
melko hyvin	17,8%
en osaa sanoa	43,4%
epäonnistunut jossain määrin	15,5%
selvästi epäonnistunut	15,5%
lapseni ei ole ollut tässä koulussa ennen remonttia	7,8%
N	129

99. Millaisen yleisarvion annatte lapsenne koulun sisäilmasta?

Kysymys	N	Keskiarvo	Keskihajonta	Mediaani
Millaisen yleisarvion annatte lapsenne koulun sisäilmasta?	129	2,72	1,05	3,00

Nimi	Prosentti
Erittäin Tyytymätön	14,7%
Tyytymätön	24,8%
En osaa sanoa	38,0%
Tyytyväinen	18,6%
Erittäin Tyytyväinen	3,9%
N	129